

పత్రికాపాఠకులకు విన్నపము.

సాలామిసి మురబ్బా డబ్బా 1-కి 1-0-0 అని చేతివారపాటున వేయబడినది. దాని అస్సలు ఖరీదు డబ్బా 1-కిరూ 2-0-0. ఈసంగతి ఎల్లరును తెలిసికొన వేచుచున్నాము.

డి॥ మన్నాలాల్, బెంగుళూరుసిటీ.

ఆత్మబిజ్ఞానా.

శరీరమును విడిచిపెట్టెనాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సహృదయులగుచివిన కాత్రియ చర్చ గ్రంథకర్త:- చా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైశా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టాఫీసు 212, నడరాగు.

591

ఇందుమతి పరిణయము.

సుమాధూర్జితి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0 ఆస్వాదాయ యశస్వినద్రోహము సంస్కృతాలంకారకావ్యము రు. 2-0-0 వైశాఖిని ఏకకాలమున గోగుపద్యరసము, పుస్తక భాండాగారములకునుగమువెల. ఈక్రమ్మసుచరమామ్రితే. మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు

628

నానవీడు, కృష్ణాజిల్లా.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా వద్ద కొరకును. కావలసినవారికి ఇంగ్లీషు కన్నడము భాషల పుస్తకము ఆర్థికా స్థాంతులు పంపించువారికి పంపబడును. విలాసము:- యం. ఓబళప్ప అందుబ్రదర్సు, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కాపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె దము. క్యాటలాగు కావలసా? (592) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును. వెల 0-4-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, శంకరాజ్ఞెట్టి వీధి, చంద్రాగు.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include యావన ముందరీకణాల కథలు, చంద్రకేళి, వత్సలీలావతి, సంకీర్తి కథాసంగ్రహము, గానవిద్యా విశోధిని.

528 "విద్యావిధి", 87 గానస్వామివీధి, చంద్రాగు.

నిమిల్లు ఎక్కడైనా నిలిచిపోయినవా? మద్రాసు, గాయపురముపొత్తు, బేసికా ఫౌండ్రీ, సి. గోపాల నాయకిర్ అందుసన్సు వారు చాల త్వరితముగను శ్రేష్ఠముగను పాగుజేయుదురు. 557

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము

గోగ్యమున కాశ్మీరీనుఖున పొందుట స్వాభావిక ఘన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ గ్రంథమున పుస్తకము ఆగోగ్యమార్గమును కలుగజేసి తమిళ శాస్త్రమున ద్విధానమును ఆయుర్వేదవిధి ఇప్పించు చును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యం. హెచ్. సి. సి. చివరికి వెల రు. 2-0-0

219 వైద్యశాస్త్ర ముడికెంకి గోవిందజీ, అమరావతి, జై. వి. భాగ్యం 156, బ్రాహ్మీ, నడరాగు.

ఉచితము! ఉచితము!!

మానవ గడియారము దానిని బొగచేయుట నీలాగు? 144 పుటలగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రేపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 133 20, చీనాబజారుకోడ, నడరాగు.

ద్రాక్షతోటలు

—(0)—

వాని పెంపకము.

II

ఇతరదేశములలో ద్రాక్షలకు యెరువును దక్షిణహిం దూష్టానమున ధాన్యము వెదజల్లినట్లు చల్లుదురు. ఆహారమును వైకొను చిన్నవేళ్లు భూమిలో లోతుగ నుండును గనుక మొక్కలకు వేగువేరుగ యెరువును వేయుటవలన వైట్టికాథ మును లేదనుటయే యిట్లు యెరువును జల్లుటకు గారణము. భాస్కరము, వైట్టికాథ, పోటాఫో, యీ పదార్థములన్నియు మిశ్రితమైయుండు నెరువులు సాధారణముగ జేయబడుట లేదు. వల్లేట్టు ఆఫ్ పోటాఫో, న్యూపరఫో స్పేటులు, సోడియము వైట్టికాథ మొదలగునవి వేరువేరుగ వేయబడుచున్నవి. ఎము కలపొడివలె భూమిలో నులుపుగ కలిసిపోని యెరువులు వెద జల్లుబడవు. నాగలిచాలులో యెరువునువేసి దాని ప్రక్కను నూచియొక చాలు దున్నుటచే దానిని గప్పివేయబడును.

ద్రాక్షచెట్లు ప్రతిసంవత్సరమున ఒక్కరేలి కాపుకా యుకట్లు వేయుటకును కొట్ట మొగకుండు జేయుటకును ప్రతి సంవత్సరమున కత్తిరించుచుండును. ఎత్తువత్తిరిలను కొట్ట యు నెరిగిన యెడల మలచివంట లభింపదు. ఎత్తువత్తిరిక ఒక వేళ కాచినను మొక్కకు హానిచేయును. ఎత్తువత్తిరికాచిన మొక్కలు అనారోగ్యమునై వృద్ధిచెందక గిడసబారిపోవును. మొక్కలను గత్తిరించుటకు మతియొక కారణము వానిని చూచుట కింపుగ నుండునట్లు చేయుటచే యున్నది.

మొక్కలను వేసిన సంవత్సరము వానిని గత్తిరించదు. మొక్కచుట్టును మొలుచు పిలకలను మాత్రము మొదటి సంవత్సరము లోలించుచుండును. రెండవ సంవత్సరము పిలకల నన్నిటిని బాగుగ బెరుగనిచ్చి పిమ్మట వానిలో వంకర లేకుండ నిలుపుగను ఆరోగ్యముగను ఏపుగబెరుగు నొకదానిని మాత్ర ముండనిచ్చి తక్కినవాని నన్నిటిని మొదలు లోనికి కుభ్రముగ గోసి వేయవలెను. అందుండనిచ్చిన పిలకను భూమి నుండి 18 అంగుళములు పొడ వుండినట్లు కత్తిరించి దానిని భూమిలో గట్టిగ బాతబడిన కఱకు గట్టిగ గట్టవలెను. మొ క్కలంతయు వంకర లేకుండునట్లు చేయుటకు మధ్యకూడ కొంచెము వదులుగ నొకకట్టును గట్టెదరు. పిమ్మట దానికి చిగుళ్లు బయలుదేరును. మొలకయొక్క వైభాగములో నున్న 3 లేక 4 చిగుళ్లను మాత్రము పెరుగనిచ్చి తక్కినవి క్రుంపి వేయబడును. అట్లు చేయుటవలన మొక్క బలముగలిగి ఏపుగ బెరుగును.

ఆకులు ముడికి పండిపోయి పల వలు ఎండిపోవు సమయమున మూడవసారి కోయబడును. ద్రాక్ష మొక్కలకు పండిల్లు వేయబడును. ఇట్లువేయుటవలన పెద్దకాల్తి కీచిన పుడు మొక్కలకు హాని కలుగకుండును. కాని పెద్దతోటలు వేయువా రీ పండిళ్లను వేయజాలరు. పండిల్లు వేయుటవలన క్యయము చాలచుక్కచు యగును. ఎత్తువత్తిరియను చేసి పెద్దతోటలకు పండిళ్లను వేయించుట నుంచినవి కాదు. దాని కలక లాభ ముండదు.

దక్షిణ ఇండియాలో ద్రాక్షతోటలకు ముఖ్యముగ బట్టు చీడచెదపురుగులు తోటనువేయుటకు బూర్వము కొండ భూములను ముందులెవ్వి చెదపురుగు లున్నయెడల నిర్మూ లగుచేయవలెను. మొక్కలను వేసిపిమ్మట మూడేండ్లవరకు నీ చెదపురుగులవలన విశేషము హాని కలుగుచుండును. చిన్న మొక్కలకు నున్నపక్షము యెక్కు వజాగ్రత దీక్షికోసకలెను. మొదటమూడు నాలుగు సంవత్సరములవరకు దఱుచు మొక్క లనుబరీక్షించుచు చెదపురుగులకునుబడినయెడల వెంటనే ఆప్ర దేశమున 2 లేక 3 అంగుళములలోతు క్రెవ్వి వానిని నిర్మూరించు చుండవలెను. మొక్కల ప్రాములను కొటికి వేయకుండుటకు ఇంగువయు, చెదపురుగుల మట్టియు గలిపి ముద్దచేసి ప్రానుకు బూయుదురు. పై రెండు పదార్థములను గలిపి పెనుగొండ తాలూకాలో యెరువుగ పోయుదురు. ఈ పదార్థములు చెద పురుగులనుండి మొక్కలను రక్షించుటకు ఉపయోగకరమౌ ఎరువుగ నుపయోగకరమౌ యింకను స్పష్టముగ చెలియలేదు. క్షేత్రమున నీటిలో గలిపి మొక్క ప్రానుచుట్టు బోసినయెడల 15 లేక 20 దినములవరకు అచటకు చెదపురుగులు రాకుం డును. ఎట్లయినను 3 లేక 4 సంవత్సరముల వరకు చెదపురు గులవలన నష్టము కలుగకుండు జాగ్రత్త గొనవలెను. మతియొక విధమగుచీడ ద్రాక్షలకు బట్టును. ఈచీడ పురుగులు మిక్కుటముగ బయలుదేరి మొక్కలయొక్క భాగములను పిలకలయొక్క తలలను గొటికివేయును. కూరీ

లను బెట్టి యీ పురుగుల నేరించి కిరసనాయిము, నీళ్లు కలిపిన ద్రావకములో వేయబడును. అట్లు వేయుటవలన నవి చచ్చి పోవును. పురుగులు ప్రాతఃకాలమునకు పొడియొత్తులమీదను కాడలమీదను చేరియుండును. కనుక ఆసమయము నందు వానినేరుట సులువుగ నుండును. కూరీలు ప్రాతఃకాలముననే వెళ్లి వానిని యేరివేసి నిర్మూరింపవలెను.

ఇంకను యితరవిధములగు చీడలను బురుగులను పట్టి తోటలకు హానిచేయునుగాని యవి అంత హానికరములుకావు. పక్షులలో ముఖ్యముగ కాటకు, చీమలు, బట్టలు, నక్కలు వరియు సునమ్యులునుగూడ నీతోటలకు చీడలనియే చెప్ప వచ్చును. ఇంకొకతెగు లీతోటలకుబట్టుటకలదు. నీరెక్కువై నప్పు డీతెగులు పుట్టును. ఈతెగులు ప్రాతఃకాలమునంతట ఒక విధమగు దుర్వాసన పుట్టును. ఈతెగులు ఆకులకును, కొమ్మ లకును వ్యాపించును. వేసవికాలములలో ఈతెగులు రాదు. అప్పుడు వాయువులో తేగు తేకుండుటయే దీనికి గారణము కాయలగుట్టుల కీతెగులు వ్యాపించెనేని కాటకులు పసిలిపోయి పండనేరవు. పూతకాలమున యీతెగులు నచ్చినయెడల పూత రాలిపోవును గాని కాయవు. ఈతెగులుయొక్క బీజములను జంపుటకు గంధకము నుంచినది. దీనిని మెత్తగబూడిచేసి దానిని తెగులుపట్టిన మొక్కలపై జల్లవలెను. ఈతెగులు పుట్టుకుండ జేయుటకు గంధకమును దఱుచుగ నుపయోగించు చుండురు. మొదట మొక్కలు కత్తిరింపబడి ఒకఆడుగు పొడవుగనున్న ప్పడు నొకసారియు, పూవులు వికసింపక పూర్వ మొకసారి యు కాయలు కొంచెము పెరిగినపిమ్మట నొకసారియు అట్లు పిమ్మట కాయలు పండ నారంభించువరకు పదునైదు దినముల నొకసారియు గంధకపుపొడిని జల్లుదురు.

ఆయాభూస్థితులనుబట్టియు మొక్కలనుబట్టియు వివి ధము లగు తెగులనుచచ్చుచుండును. కొన్నిచోటుల కాపుకాయ తుండును. కొన్నిప్రదేశములయందు కాయలు రాలిపోవును. మతికొన్ని తెవులందు పచ్చిగనున్న ప్పడే బూడిదపారును.

రీ పానుల సత్వము ఆఫ్ ఆయిరనును ఆరవైంటు సల్ఫ్యూరికాసిడ్డును ఒకగాలను నీళ్లుగలిపి ఆద్రావకములో ద్రాక్ష మొక్కలను గత్తిరించినపిమ్మట కడిగివేసిన యెడల ప్రాను వైనును చీడపురుగులు మొదలగున చెల్లను నశించును. —వ్యవసాయము.

అద్భుత నివారిణి. 124

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రో టానిక్ వెరల్సు ఇది బలహీను లకును నీరగు లకునుమందు. నిద్రలేకుండు టు, జ్ఞాపకము నిక్కుగను, మెదడు నిమ్ము గా నుండును.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తున బలహీనము, ఆయాసము శుక్లవర్ణము మోగొట్టును. విద్యార్థులకు. ఉపాధ్యాయులకు, గుమాస్తాలకు కర్మిలకు, మనోవ్యాధులకు మొద లగు వారికి ప్రశస్త మైనదందు; ఎలయును గలిగించును. అనేక వేలచుంని ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమె స్రురు ఒకమారు పరీక్షించువు.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0 40 " " " 2-0-0

నవీనము! నవీనము!!

ప రి మ త ద్ర వ్య ము ల రా జు

ఆటో దిత్ బహారే

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోకహిత సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బాత్తుకాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యంత సుఖవయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే వేని యుండినా యీ ఆటోదిత్ బహారే యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు. వెల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. చార్జి ,, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 రూ. 0-4-0 ,, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 ప్రత్యేకము. సోలు ఏజెంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అందు శ్రేమిల్ కంపెన్యె నెం 155, జమ్మూనుసీదు వీధి, బొంబాయి.

వృత్తాంత లేఖ

గంజాముమండల వార్తలు.

[మా స్వకీయ విలేఖను యొద్దనుండి] ఆటలు - పంపెములు.

బ్రహ్మపురము, జనవరి 8:—మా కళాశాలవారికిని, పల్లెకొడి రాజావారి కళాశాలవిద్యార్థులకును, నేటిట జరుగు తెన్నీ సుపదెము లీయేడు బరంపురమున జరుగవలసి యుండెను, కారణాంతరములచే పల్లెకొడివిద్యార్థులు రా నందున నీయేడు జరుగలేదు. బరంపురమువారే విజయము లై నటుల నిర్ణయింపబడి వారికి గిన్నె యొసంగబడును.

ఇచ్చాపురములో, శ్రీకాకుళము, బరంపురము, శ్రీకాకుళము, ఇచ్చాపురము విద్యార్థులకు జరిగిన క్రీకెట్టు జూనియర్ పంపెము లంతమైనవి. శ్రీకాకుళపు విద్యార్థులు విజయములైరి. వారి యంతాహమునకు మేర లేదు. బాండు వాద్యములలో నూరేగిరి.

పల్లెకొడివారు కాల్పాంతియాటలకు బోనంకున, నీ యేడు నవి శ్రీకాకుళములో, బరంపురము శ్రీకాకుళము వారికి మాత్రమే జరిగినవి. ఈగిన్నె ప్రతిస్థాపింపబడినదాది అనగ రమామి 17 వత్సరములనుండి బరంపురమువారే అవి చ్చిన్నముగ దీనిని గెలుచుచున్నారు. ఈయేడుకూడ బరం పురం విద్యార్థులే గెలుపొందిరిని తెలియజేయుట కెంతయు సంతసిల్లుచున్నారు.

మా యూరి క్రీకెట్టు సంఘమువారి రిటీవల రాజ మహేంద్రవరపు క్రీకెట్టు సంఘమువారిచే స్థాపింపబడిన షీల్డును జయించిరిని తెలుపుట కెంతయు సంతసముగ చున్నది. ఈషీల్డును వీ రిదివరలో నొకసారి జయించిననుండి.

కల్లికోట కళాశాల.

ఉదారులకు మా కళాశాలప్రధానోపాధ్యాయు లీ యేటి యంటునుండియేటు పరిక్షకు విద్యార్థులనెల్లరిని బంపి రని వినుచున్నాము. గణపతయ్యయ్యగారు సుప్రసిద్ధులు గాని వీరిటీవల తమ విద్యార్థులను ఈయూరి స్వరాజ్య సమితిలో నె స్థాపింపబడుటకు నైజ చేరకూడదని విధించిరిని న్యాయుండి యా ప్రతికలో ప్రకటింపబడి యుండెను, వీరు లత్యయము చేయకుండు తెంతయు కోచనీయము.

పురపాలక సంఘము.

మా క్రొత్త యధ్యక్షులు, ఏ. పి. పాత్రో బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిటీవల చార్జ్ పుచ్చుకొనినదాది క్రద్ధతో బని జేయు చున్నారు. వీ రీరెండేండ్లను బనిచేసినచో నెంతయును కీర్తి గడింప గలరని మా నమ్మకము.

ఉద్యోగములు.

మాయూర సబుజడ్డిగనుండిన వావిలాల వేంకటేశ్వర ధాని, బి. ఏ. బి. ఎల్ గారి రిటీవల, నుపకారవేతనముపై నుద్యోగమును చాలించుకొని స్వగ్రామాన్నిబులై చనిరి. వీరు పోవునప్పుడు మాయూరిలో రెండు మూడు వైదిక బ్రాహ్మణ విందులు జరిగినవి.

కృష్ణదేవరాయ భాండగారము.

వై భాండగారము బారులలో నున్నది. ఉత్సాహ వంతులగు తిత్తి బలరామయ్య నాయకుగారే దానికి ప్రాణ ము. వారి జనకులును, సుప్రసిద్ధ గ్రంథులనుగగు తిత్తి బాల కృష్ణయ్య నాయకుగారా భాండగారమునకు నూతనమంది రము నొకదాని నిర్మించి యొసంగునన్నారు, ఏతస్మందిర శంఖస్థాపన మహోత్సవ మచిరకాలములో జరుగవన్నదని యు వినుచున్నాము. బాలకృష్ణయ్య నాయకుగారి భాషాభి మానము క్లాఘాపాత్రము.

ఏజంటు కొవలయును. 624

కోచ్చిక్, తిరువాళూరు, మైసూరు, సింహళము ఈదేశములనుండి మాప్రసిద్ధి చెందిన వస్తువులను అమ్ముటకు దీతము మీదగాని, కమ్మికా మీదగాని ఏజంటు గావల యును.

ప్రసిద్ధి చెందిన ముబ్బుసుమ్ తలనూనె పెద్దబుడ్డి 1.5 రూ. 1 చిన్న బుడ్డి 1.5 ఆ. 0.12-0.

హిందువులకు క్రొత్తదియు వింతయునగు జపనీయ వెండి గిట్టు మాత్రలు "సేమింటాను" ను కొను వర్తకులు ప్రజలుకా వలయును. ఇది గొంతులో కల్గెను తీసివేసి సుఖము నిచ్చును.

ఇది ప్రత్యేకము కాయలనుండి మూలికల నుండియు తయారు చేయబడియున్నది. ఉపన్యాసకులకు పాటకుల కును చాల ప్రశస్త మైననుండు. ఒకసారి వాడిన ఇక నెప్పటికి వదలరు ఆ 2 లు నుండి రూ. 2.0.0. వరకు నుండును.

ప్ర గ మేము రక్తములనుండును ఇమిలేవక రాళ్ల యంటును వ్యాపారము చేయుదుము.

బొంబాయి సేమింటాన్ డిపోవారికిని కలకత్తా

కొండర్ సెక్ డ్రాపువారికిని ఏజెంట్లము.

ది సాత్ ఇండియన్ ట్రేడింగు బ్యూరో

11 ను వడకుత్తే మేష్రివీధి, మద్రాసు

అమలాపురం వార్తలు

[మా స్వకీయ విలేఖను యొద్దనుండి]

కాలమానము

అమలాపురం, జనవరి 7:— ఈ సంఘము జూలై నెల మొదలు నవంబరు మాసాంతమువఱకు గురిసిన వర్షమునకు మితిలేదు. వరి సస్యము చాలభాగముకుల్లి నశించినది. పశు వులు చచ్చుచే రోగపీడితములయి కృశించినవి. దీనివై కలరా అధికమయ్యి యాపట్టణమునందు పల్లెలందును గూడ ప్రజల మిక్కుటముగ బాధించినది, ఇప్పుడు కొంతకాలం గలిగినది.

పురమందిరము

మా పట్టణమున నీ పేరుతో నొకకట్టడము గలదు. కాని యది పడుగు రొకసారి వచ్చినచో కూర్చుండుటకైన పో తివ్యులాలదు. సభలు జరుపుటకు బాత్తుగ వలచుపడదు. తస్మందిర మభివృద్ధిచేసి యద్దానికిం గేలికాకాఖంగూడ చేర్చు టకు కొందరు యువకులు ఉత్సాహవంతులయి యున్నారు. ఈ నూతనాత్మక్యముం బురికొల్పుచున్న మా అమలాపురం, రాజోలుడిట్టిప్త మునసబులు మిగుల వందనీయులు. పాత తాలూకాక చేరి యెదుటనున్న కాశీపులమున తమకిన్నుని దొర తనమువారికి అట్టి పెట్టబడినది. దాని నిమ్మటకు మారినివ్యాధివిజ నతో ఆశీస్వర్కం గుర్తొరగారు వాద్దాన మొసంగిరిగాని, వ్రాత మూలకముగ ను త్తరువు లింకను ఒసగియుండలేదు. అది స్వా ధీనమైనతోడనే ఒక భవననిర్మాణమును కేలికాంగణమును నిర్మింప మావారు సమకట్టుచున్నారు. వీరి యుద్యమంబు నీ క్షయండు నిర్విఘ్నముగ కొనసాగించుగాక.

రాజవోలు మనసబుకోర్టు

రాజవోలు తెంపారరీ డిస్ట్రిక్టు మనసబుకోర్టును పేరిట నీపట్టణంబున నొక సివిల్ కోర్టు 1916 సంవత్స రారంభము నుండియు పనిచేయుచున్నది. దీనికి రాజవోలు రివిన్యూ తా లూకాలోని అభియోగముల పరిష్కరించు నధికార మీయ బడినది. అట్టి గ్రామములు సుమారు 110లు గలవు. అందు 50 గ్రామములు నగరండివిజనని సుమారు రెండుదా గ్రామములు కొత్తపేట డివిజనని సంఘభవింప బడినవి. నగరం డివిజను లోని గ్రామములలో నమలాపురమునకు 15 మైళ్లకు వైబడని గ్రామములు రమారమి 30 గ్రామము లుండును. మిగిలినవి 30 మైళ్లకు మించవు. కొత్తపేట డివిజనులోని గ్రామములును ఇట్లే 15 మైళ్లకు లోపు దూరముగలవి 40 గ్రామము లున్నవి. తక్కిన గ్రామములలో మిక్కిలి దూరము 32 మైళ్లు ఇందుచే రాజవోలు తాలూకాలోని గ్రామములలో రమారమి 70 గ్రా మములు అమలాపురమునకు 15 మైళ్లలోపుగను తక్కిన 40 గ్రా మములు 30 మైళ్ళవై బడకను నున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో రాజ వోలుకోర్టును నమలాపుర గ్రామమున స్థిరముగ నుంచుటయే ప్రజాసహాయముగ నుండును. రాజవోలు అన్ననో యే యరు వది ముప్పది గ్రామములవారికో చేరువగ నున్నదిగాని, తక్కిన డెబ్బది యెరువది గ్రామములకు కడుదూరము. మిక్కిలి దూరస్థ గ్రామము 45 మైళ్లు. ఇదిగాక రాజవోలునకును నితర గ్రామములకును గమనాగమన సౌకర్యములు లేవు. బసలకు తగిన యేర్పాటును లేవు. ఈ నిధముగ కొత్తపేట డివిజను వారు కొంతమందియు నగరం డివిజనువారు కొంతమందియు తమకు సివిల్ కోర్టును అమలాపుర పట్టణమున నుండిననే సమ పాయమని అట్టిలు పెట్టుకొన్నట్లు విన్నారము. ఇప్పుడు ఆ కోర్టును స్థిరముగ నుంచుటకు స్థలనిర్ణయ మేర్పరచుటకును హైకోర్టువారి రాలీచించున్నారని వదంతి కల్గినది. కాబట్టి ప్రజల డేవులాభముల హృదయ పితమునం దిడి యా కోర్టు కాశ్యేతముగ నమలాపురము నుండునట్లే యేర్పాటుతురని హై కోర్టు వారిని కోరుచున్నాము.

రాజమండ్రి అడిషనుల కోర్టులు.

మొదటి అడిషనులకోర్టుని రెండవ అడిషనుల కోర్టుని రెండు కోర్టులు 1916 సంవత్సరములో పనిచేసినవి. రాజమహేంద్రవరం డిస్ట్రిక్టు మనసబుకోర్టులో యాక్రొత్త మార్పులు గలిగినతరువాత ఒక మనసబు ఒక సంవత్సరములో చేయగలిగిన పనికంటె యెక్కువలేదు. ఆకోర్టున కల్లియోగ ముల బరిష్కరించుటకు సహాయ మవసరము లేదు. ఈరెండు కోర్టులకును అమలాపురం రాజవోలు రామచంద్రపురం కోర్టులనుండి యభియోగముల బంపుచుండిరి. గత సాలన మా రాజవోలు అమలాపురం కోర్టులనుండియే ప్రత్యేకము 600 వ్యాజ్యములు పంపబడినవి. కక్షిదార్లు గమనాగమనములకు విశేషశ్రమ నొందుచున్నారు. రాజమండ్రి చేరుటకు ఒకకోజు పడవలపై కాలవలమీద ప్రయాణము చేయవలెను. కాల వల చేరుటకు వారిగ్రామములనుండి వచ్చుటకు మరియొకకో జు పట్టును. ఒకకోజు వాయిదా యున్నదనగానే రాజమం

డ్రికి చేరినగాని వ్యాజ్యములలో స్టీడెన్సు సలహా చేసి కక్షి దార్లు సేద్యముగ నుండుటకు వీలుండదు. వ్యాజ్యములు విలువ గలిగిన వయినను స్వల్పవిలువయే గలవిగా నున్నను కక్షిదారు లకు వ్యయ మధికమగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఆకోర్టులు రెం డును రాజమండ్రియందుంచి అమలాపురం, రాజవోలు, రామ చంద్రపురం తాలూకాల ప్రజల నచ్చటికి బొమ్మనుటకంటె నొకకోర్టును కాకినాడయందును రెండవ కోర్టును అమ లాపురమునందును ఉంపించిన నెంత యనుకూలమో మాజిల్లా జడ్జిగారికి గాని యితర ఆఫీసుగ్లకు గాని తట్టకపోవుట మిక్కిలి యాశ్చర్యకరము. ఈసంవత్సరమందైన ప్రజల కట్టి బాధకలుగకుండ నాకోర్టులను మార్చుని గాభానివ్యాసముతో నున్నాము. ఏకాసన సభాసభ్యులలో దొగతనమువానిని ప్రక్షిం చియో మరియొక విధముగనో యామార్పు గలిగించి పుణ్యము గట్టుకొందురని నమ్ముచున్నాము.

11 వ గోదావరి మండలసభ.

ఈ సభ మా పట్టణమున జరుపబడుట కా హ్యవించ బడినది. దీనివై మంచిపలుకుబడి గల సన్మానసంఘ మేర్పాటు కాబడినది. వాడేవు రామమూర్తి, చావలెలక్ష్మీనాథాయణగార్లు కార్యదర్శులుగ నియమింపబడినారు. వారు గ్రామముల వెం బడి లెకిన చందాలను వసూలు చేయుచున్నారు. సభి రాబోవు యేప్రిలు మొదటివారములో యాస్థుల నెలవులలో జరుప నూహించుచున్నట్లు వినుచున్నాము. అప్పటికి కాలవలు తెరవబడియే యుండును. కనుక గమనాగమనములకు గాని పానోదకమునకు గాని కొంతంత యుండదు. నెలవుదినము లగు టచే నితర తాలూకా వాసులకును ఆనుకూలముగ నుండ గలదు. సన్మానసభవారి ప్రయత్నములు నిర్విఘ్నముగ కొన సాగుగాక యని భగవంతుని వేడుచున్నాము.

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర రైల్వేకంపెని, లిమిటెడ్.

ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు కాబడినది.

నోటీసు

1917 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 1-వ తేది లగా యతు ఈక్రింది మార్పులు అమలులోకి వచ్చును.

(1) మదరాసు నుండి బయలుదేరు బెంగు లూరు మెయిలుబాడి మొదటి రెండవ తరగతుల ప్రయాణీకులను వారి నొకర్లను తీసికొనిపోవు నిమిత్తము పెరంబూరు, తిరువల్లూరు స్టేషనులలో ఆగును. మరియు అర్జీణము అంతకువైగానుండు స్టేషనులకు బోవు మూడవ తరగతి ప్రయాణీకు లను సయితము ఆబాడిలో తీసికొనిపోవును.

(2) బెంగులూరుమెయిలురైలు తిరువల్లూరు, ఆవడి, పెరంబూరు, బేసికాబ్రిడ్జి స్టేషనులలో అన్ని తరగతుల ప్రయాణీకులను దించుటకును మొదటి, రెండవ, తరగతుల ప్రయాణీకులను వారి నవుకర్లను ఎక్కించుకొనుటకును ఆగును.

(3) మదరాసుకు వచ్చు బొంబాయిమెయిలు బాడిని అన్ని తరగతుల ప్రయాణీకులను దించుట కును మొదటి రెండవ తరగతుల ప్రయాణీకులను వారి నొకర్లను ఇటరుమేడియేటు హైసు ప్రయాణీ కులను ఎక్కించికొనుటకును తిరువల్లూరు, పెరం బూరు బేసికాబ్రిడ్జి స్టేషనులలో ఆగును.

గమనక:—1916 సంవత్సరము నె 25 రు కోచింగునైజులని 40,41,46,49 మొ 50,58,63 పేజీలలోని క్రిందిభాగమున నుదహరింపబడియున్న ప్రకారము గ్రాడుగ్యాజిలోని, నార్లు ఈస్టు, నార్లు వెస్టు నైనుల లోను మీటరు గ్యాజిలోని పూనా బెల్గాం నెక్సునులోను నడచు మెయిలు బండ్లలో మూడవ తరగతి ప్రయాణీకులను కొంత దూరమువరకు తీసికొనిపోవు విషయము లోని నిషేధమును రద్దుచేయడ మవును.

4. 1916 సంవత్సరము 25 నెంబరు కోచింగునైజు 20,23 పేజీలలో చెప్పబడియున్న ప్రకారము మొదటి రెండు తరగతుల ప్రయాణీకుల కొరకు పోవు భోజనపుబండి, హిందూ ప్రయాణీ కులకొరకు పోవు ఫలహారపుబడియు అవబడును.

గౌరవనీయులయిన మహమ్మదలీ జిన్నా.
(అఖిలభారత వస్తీయ మహమ్మదీయ మహాసభాధ్యక్షులు)

కాకినాడ సమాచారములు.

(మా స్వకీయవిలేఖరుని యొద్దనుండి)
బిసాంటు దొరసాని రాక.

కాకినాడ జనవరి 10:— ఆనిబిసాంటు దొరసానిగారు పునఃసంధియున హోమయూలుగురించి యిచ్చిన గంభీరప న్యాయమువలన నిచటి పౌర బృందమునకు కొంత విభావము పొచ్చి తాము దేశక్షేమముకొరకు పొలుపట్టి కేవల మధి కారుల కృత్రిమ యుగ్రహమునే కాక్షించుచు కాలము గడపుట తగదని తెలియగల్గుటకు పోతు వచ్చెను. విజయ నగరము విశాఖపట్టణములం దీయబడిన హోమయూలు సంబంధపు ఉపన్యాసములకన్న కాకినాడయం దీయబడిన యుపన్యాసమున నూత్న విషయము లనేకములు కలవనియు, అందలి భావములు, నిదర్శనములు, ఆచారము నిరుపమానము లనియు నామెయనుచున్నవే తెలిపియుండిరి. జిల్లాకల్యాణ కమిటీ చలు సీ. వి. ఇ. గారు; పోలీసు నూపరింటెండెంటు వైస్రొ గారు సభకువచ్చిరి. తరుమగ కలెక్టరు లిట్టిసభలకు వచ్చి యచట జరుగు వాదప్రతివాదములను వివరంబులకులన తమ క్రింది యుద్వేగములు పంపుచుండు రిపోర్టులతో సుంతుట్టు లగుటయో; దుర్బునిన చెందుటయో సంభవించును. కావున మండలాధికారులు తీరిక గావించుకొని యిట్టిసభలకు వచ్చుట సర్వవిధముల శ్రేయస్కరము.

మ్యూనిసిపలు

7-వ వార్డునకు మెంబరుగ నెన్నుకొనబడిన తోటకూర రంగ నాయకులు నాయకుగారి యెన్నిక నాక్షేపించుచు ములుకుట్ల అయ్యారాయయ్యగారు దాఖలుచేసిన అర్జీని కలెక్టరు గారు నిరాకరించిరి. ధర్మకార్యముపేరు చెప్పి పోట్లను ప్రభుపెట్టుటకు రంగనాయకులు నాయకుగారు నిత్యుర జియ్యన్నగారివద్ద రూ 200 ల నిలువయుంచెనన్న విషయము గుఱువుకాలేదని నిరాకరింపబడినది. వార్డులో ధర్మకార్యము కొరకు రూ 200 లు మ్యూనిసిపలువారిపరముగా నిత్తు చుని రంగనాయకులు నాయకుగారు చెప్పటం లంచము కానేరదని కలెక్టరుగారు తీర్మానించిరి. ఈ సందర్భమున కడచిన జూలై 1 తేదీని ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రకటింపబడి జాబునకు అయ్యారాయయ్యగారు కల్పించిన ప్రతికూలాధ్యక్షమును హెడ్డుక్వాటర్స్ డిప్యూటీకలెక్టరుగారు నాయకుగారి కను మూలముగ సమర్థించిరి. 4వ వార్డునకు నెన్నుకొనబడిన పరిమి చక్రపాణి నాయకుగారివైన రావుబహద్దరు నైడా వేంకట చలపతిగారు చేసిన యాక్షేపణ అర్జీ విచారణ జరుగుచున్నది. జమాబందీ.

జిల్లా కలెక్టరు గారు రామచంద్రపురము తాలూకా యొక్క హెడ్డుక్వాటర్స్ డిప్యూటీ కలెక్టరు గారు అమలాపురము తాలూకా యొక్క జమాబందీని ఈ నెలలో నారంభించి జరుపుదురు. కాకినాడ తాలూకా జమాబందీ 22 ఫిబ్రవరి నెలదూ 15 చూపురకు జరుగును.

ఒక మొండివాడు.

బొత్త అప్పులస్వామి అను బాలుకు దొంగతనముచేసి నందున వానిని చెన్నపురి రిఫర్మటరీ పాఠశాలకు పంపించిరి.

వాడచటినుంచి వచ్చిన వెనుక రామచంద్రపురము తాలూకాలో జవానుగ నియమించిరి. దొరతనమువారి కొలువునకూడ వాడు దొంగతనమును మాననందున వాని నుద్వేగమునుండి బద్దరపు చేసిరి.

అన్నదాన సమాజము.

కాకినాడ అన్నదాన సమాజమునకు చివరకాలము ప్రస్థావనమైన శ్రీకామేశ్వర వేంకటాచార్యగారు సమాజద్రవ్యమును వారిచివారని తేబడిన ఫిర్యాదు రుజువు కాలేదని కాకినాడ డివిజనులు మేజిస్ట్రేటుగారు కొట్టిచేసిరి.

మునసు కొట్టు.

రామచంద్రపురము డిస్ట్రిక్టు మునసుకొట్టును రామచంద్రపురము మకామునందే స్థాపించుటకు గురించి ఆ తాలూకా ప్రతినిధి లీ నెల 4 తేదీని రాజమండ్రి వెళ్లి జిల్లాజడ్జిగారిని దర్శించిరి. కొట్టునచట నుండుటకు తగినయ్యిల్లు లేదను మిష యొక్క టికెట్ వేరు కానరాదు. అది యథాగతము కాదని తెలుపుటకు శ్రీ రాజా కాకర్ల పూడి చిన రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారు డాక్టరు జ్యోషీ ఎలరుర్తి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు, చిలుకూరి శేషగిరిరావుగారు చిట్టూరి వేంకట నృసింహారావుగారు మొదలగు ప్రముఖులు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్ గారిని. వారు చెప్పినవిషయములను శ్రద్ధతో నాలూచించి మోక్షోర్ధుకు రిపోర్టుకు పంపుచుని జడ్జిగారు చెప్పిరి.

ఒక దొంగతనములు

కాకినాడ రేవున సముద్రమున సరకుల దొంగతనము లను నివారించుటకు ప్రెసిడెన్సీ పోస్టుఆఫీసరు గారు నూచించిన ఏర్పాటులను గురించి పోస్టుకన్స్టేబుల్స్ బోర్డువారు యోచించి క్రిందికితని తీర్మానించిరి. స్టీమరు రేవులోనికి వచ్చినదని నిజమగుచున్నమానము తెలియనంతవరకుపడవలుపూలును విడువ కూడదని వ్రాసినయేర్పాటు ప్రస్తుత మసంభవము. స్టీమరు యేజంట్లు ఆఖరురేవు నుండి స్టీమరు బయలుదేరినదని పోస్టు ఆఫీసరుగారికి ఒక లోడింగునోటీసు పంపినయెడల ముందుగ చాల వ్యవధియుండగ అక్కడకు పడవలువెళ్లి యుండుటకు వీలు కలుగదు.

తాలూకా బోర్డులు

తాలూకాబోర్డులకు ప్రత్యేకము ఇంజనీరు ఎస్టాబ్లిషు మెంటులను ఏర్పరుచుటకు గురించి, డిస్ట్రిక్టుబోర్డు తాలూకా బోర్డులవారి యభిప్రాయములను తెలియగోరుచు గవర్నమెంటువా రొకయుక్తరువును జారీచేసియున్నారు. మా జిల్లా బోర్డువారు మెంబర్ల ఆభిప్రాయములను కనుగొనుచున్నారు.

బాపట్లతాలూకా క్రొత్తచెరువూరు గ్రామమునందు పోస్టాఫీసు లేకుండుటచే గ్రంథాలయముల కుచితముగ నిచ్చెదమన్న గ్రంథములు దరఖాస్తుదారలకు సకాలమున కందుట లేదు.

1915 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదలు 1916 వ సంవత్సరము డిసెంబరు ఆఖరువరకు గుంటూరు మండలమునందు మాతనముగ యేర్పాటు చేయబడిన గ్రంథాలయముల పేర్లను, స్థాపనతేదీని, తెనాలిలోని గుంటూరు మండల గ్రంథాలసంఘమునకు తెలుపవలయునని కోరుచున్నారు.

జూ బు లు.

విలేఖకులకు సూచన

తునిపురవాసి, నరసారావుపేట పురవాసి, సంతకము లేని జాబులను ప్రకటింపజాలము. బరంపురము వినోదకేసరి; సంజేహము; కొరుటూరువిలేఖకుడు; ప్రకటింప లేనందునకు చింతిలుచున్నాము!—సంపాదకుడు.

ఆంధ్రవిద్యాధిసభ.

అయ్యా.

బుధవారము 8 తేదీని నెల్లూరుపురసభమున నెల్లూరువిద్యాధిసభ సభయొకటి ముత్తరాజు కవికాయయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రిందజరిగినది. అక్కరాజు లక్ష్మీనరసింహముగారు ఆంధ్రవిద్యాధిసభను గురించి యుపన్యసించిరి. వారు ప్రభువుమున ఆంధ్రవిద్యాధిసభ నొకదానిని జరుపలేనను నభిప్రాయముచే పదిసంతకముల క్రిందనే నెల్లూరున నొకసంఘము నేర్పరచిరనియు తగుసహాయ మప్పుడు వారికి కలుగక పోవుటచే నాయుద్యమముకకప్పుడు జయము గలుగలేదనియు నుడివిరి. అందుచే ఆంధ్రవిద్యాధిసభ విత్తనము కాకినాడలో నాటవలసి వచ్చెననియు నెల్లూరు వెన్నునది నీటిచే నావిత్తనము మహావృక్షము కావలెననియు జెప్పిరి.

వీరి యుపన్యాస మైనతర్వాత ఆంధ్రవిద్యాధి సభకు ఆహ్వానసంఘమేర్పడు నంతవరకు కార్యములను జరుపుటకు గాను తత్కాలికసంఘ మొక చేర్పబడినది. కళాశాల విద్యార్థులగు నరసింహంగారును హైస్కూలు విద్యార్థులగు అనంత నారాయణయ్యగారును, తత్కాలికసంఘమునకు (ప్రావిషుల్ కమిటీ) కాన్వెనర్లుగను అోప గజపతివా. యడుగారు లోబాధిపతిగను నెన్నుకొనబడిరి. ఈసంఘము వారు ఆహ్వానసంఘము సభ్యుల శ్రేయోక నిదరు; స్వరూపము లేకయున్న ఆంధ్రవిద్యాధిసభకు స్వరూపము నొసంగెదరు. ఆహ్వానసంఘముయొక్క ప్రథమసభ ఏప్రిల్ నెలలో జరుగవలసినటుల తీర్మానించబడినది. ఆహ్వానసంఘములో సభ్యులుగ జేరగోరువారు కత్తూరి విద్యార్థులుగనున్న నొకరూ పాయకు తక్కువలేకను, హైస్కూలు విద్యార్థులుగ నున్న నెనిమిదికాలకు తక్కువలేకను చెల్లించవలసియుండును. ఈ తీర్మానము లైతర్వాత సభాధ్యక్షులగు కవికాయయ్యగారు విద్యార్థులకు కావలసిన సహాయము తామెనర్పదమనియు నెల్లూరు వెద్దలనలెగాక విద్యార్థులు శ్రద్ధతో నుత్సాహము తోను పనిచేయవలెననియు చెప్పిరి.

మన్నే పల్లి శ్రీరాములు.

4 తేదీని గుంటూరునందున్న టవున్ హైస్కూలులో యువజన సాహితీసంఘ పక్షమున ఉమ్మే అలీవా గారు “హైందవ సాభాత్మత్వము”ను గూర్చి ఆంధ్రమున నుపన్యసించిరి. వీరి యుపన్యాసము హిందూశాస్త్ర పురాణోపాసములయొక్క యుపమానములతో గూడియుండుటచే మిగుల మనోహరమై సభ్యురంజకమై యొప్పియుండెను. వీరు మహమ్మదీయులైనను వారి సంస్కృత, ఆంధ్రపదముల యుచ్చారణ బ్రాహ్మణుల నుశేబ్దులకు దుల్యమై యున్నది. వీరు భారత వన్మయొక్క ప్రాచీనచారిత్రమును క్రోడీకరించిదెల్పి పితవ మహమ్మదీయ హిందూ సాభాత్మత్వమునుగూర్చియున్నట్టిచిరి. సభకు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు (బారిష్టరు) అగ్రాసనాధిపతిగ నుండిరి. ఉపన్యాసకులు హిందువుల సుగుణ సంపత్తినిగూర్చి ముచ్చటించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారు మహమ్మదీయుల ఉదారభావమును, అగ్గురు చక్రవర్తియొక్క రాజ్య పరిపాలనమునుగూర్చియు నాటికాలమున హిందూ మహమ్మదీయుల యొకమత్యమునుగూర్చియు ముచ్చటించిరి. సభకు పలువురు మహమ్మదీయులుకూడ విచ్చేసిరి. కడపట వెలగపూడి నుబ్బారావుగారు అలీషాకవిగారి యుపన్యాసమునకు ఆనకాశమును గల్గించిర అంజుమాను సంఘము వారికి, ఉపన్యాసకులకు, అగ్రాసనాధిపతి గారికి వందనము లొసగినపితవ సభముగిసినది. గుంటూరునందలి మహమ్మదీయులందరు కలిసి అంజుమాను అనుపేరుతో నొకసంఘము నేర్పాటుచేసిరి. దానిపక్షమున మహమ్మదు జన్మదినోత్సవ సందర్భమున వందలకొలది బీదలకు అన్నదానము చేయబడినది. దీని నిమిత్తమై పురమధ్యమున వారి కియ్యబడిన ప్రదేశములో నొక గొప్ప మందిరము నిర్మింపబడినది.

మాకలకత్రాజాబు.

సంవత్సరాది వాసరము.

(మా స్వకీయ విశేషమున కద్దమండి)

కలకత్రా, జనవరి 7.

రాజప్రతినిధిగా రిచ్చట నుండుటచే నీవారము ఉత్సాహవంతముగ నుండెను. మెయ్యుఫర్డు ప్రభువుగారు గతహాసము 22-వ తేదీని విచ్చేసి నేటివరకు రిచ్చటనే యున్నారు. గత వారము దినములనుండియు వీరిచ్చటి విద్యార్థి వసతి గృహములను సదుద్దేశమున, అచ్చటి విద్యార్థి బృందముతోఁ బ్రసంగించుచు, విద్యార్థుల యెడ విశేషాదరమును జూపియుండిరి. నిగ్గూఢాచారములైన రాజప్రతినిధిగారు విద్యార్థి బృందమును గూర్చి చూపుచున్న శ్రద్ధ సృష్టలదాహకమే యైనచో సంతోషకరముగ నుండునని యిచ్చట జనులు తలచుచున్నారు.

కాన్వోకేషను

నిన్నటిదినము సాయంత్రమున కలకత్రా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క కాన్వోకేషను (పరీక్షలలో జను మందినవారికి పట్టుమిచ్చు సభ) జరుపబడినది. ఛాంసెలరు రాజప్రతినిధిగారు, రెక్టరు గవర్నరుగారు, భార్యా సమేతులై విచ్చేసిరి. సర్ కంకరనాయరుగారిసభకు నతిథిగ విచ్చేసిరి. పుర ప్రముఖులు వెక్కిరిండు సభ నలంకరించిరి. సభయందు 809 విద్యార్థులకు ఎమ్. ఏ. పట్టమును, 1727 రకు బి. ఏ. పట్టమును, ఒక్కరికి డి. ఎస్. సి. పట్టమును, 88 రకు ఎమ్. ఎస్. సి. పట్టమును, 866 రకు బి. ఎస్. సి. పట్టమును, 74 రకు బి. టి. పట్టమును, ఒక్కరికి డి. ఎల్. పట్టమును, 2 రకు ఎమ్. ఎల్. పట్టమును, 2 రకు ఎమ్. డి. పట్టమును, 87 రకు ఎమ్. బి. పట్టమును, 6 రకు బి. ఇ. పట్టమును, ఒకరికి గలదినది. ఇందు 15 స్త్రీలు పట్టపరీక్షాసిద్ధులైరి. ఈ సంఖ్యలకు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు సంఖ్యలతోఁ జోలివిమేని, అన్ని విశ్వవిద్యాలయములకన్న మిచ్చనగర్వపడు మద్రాసు విద్యాలయపు పనులేపడఁగలదు. డి. ఎస్. సి. ఎమ్. ఎస్. సి. బి. ఎస్. సి. మొదలైన కాన్వోకేషన్లయందు మద్రాసు మిక్కిలి వెనుకబడి యున్నది. ఇటీవలనే యిచ్చట బి. ఎస్. సి. యేర్పరుపబడి యుండెనను మన మింకను ఎంత వెనుకబడి యున్నామో విశేషపడఁగలదు. నాడు పట్టముల నందిన వారిలో జి. సి. కామేశ్వరరావుగారు, కమ్మరి రెడ్డిగారు, ఆరు నిర్దుష్ట మాత్రము మన ప్రాంతములకుఁ జెందియున్నారు. వీరు ఆభిసందింపఁదగి యున్నారు.

ఈ సందర్భమున రాజప్రతినిధిగారు చెప్పియుండిన వాక్యములు కొంచెము గమనింపఁదగి యున్నవి. కలకత్రా విశ్వవిద్యాలయ మనేక విధముల లండను విశ్వవిద్యాలయమును బోలియున్నదినియు, లండను విశ్వవిద్యాలయమున నిష్పాదు మార్పులు చేయఁదలచినట్లే కలకత్రా విశ్వవిద్యాలయమునఁ గూడ నిష్పాదు మార్పులచేసి మెక్సికన్ ఉత్పత్తియుగము, సురక్షముగను, చేపవలెననియు, ఈ కార్యమునకై ఇంగ్లాడు నుండి మువ్వరు పండితులను బిలిపించి వారితో నితరులను జేర్చి యొక విచారణసంఘము నేర్పఁచెదననియు, వారు నుడివియుండిరి. విశేషములేక యంతగ మంచి దశలోలేని మద్రాసు మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములవైగాక, లండను విశ్వవిద్యాలయముతోఁ బోలియున్నది కలకత్రా విశ్వవిద్యాలయమే వీరివృద్ధి నాకర్షించి యుండుట చిత్రము. ఉన్నవారితో యంతయు నిత్తును వాక్యము యథార్థమైనది. విశ్వవిద్యాలయములను సమర్థములుగ(Efficient)జేయుటకు కర్ణనప్రభువుగారు చేసిన ప్రశస్త్యయును తలఁపుచు వచ్చి నప్పుడు కొంచెము గుండె జల్లుచున్నా, మెయ్యుఫర్డు ప్రభువుగారు తిరిగి యట్టికేసు గలుగఁజేయరను విశ్వాసమును ప్రబలి యున్నది. కాని యిటీవల జరిగియుండిన విద్యాసంస్కరణములను తలచి చూచి నప్పుడు కొంచెము భయము కలుగుటకు అవకాశము లేక పోలేదని మాత్రము చెప్పవచ్చును.

లోకమాన్యతిలకు

లోకమాన్యులైన బాలంగాధర తిలకుగారును, వారి మిత్రులైన కవర్తి, జోషిగారును, కాంగ్రెసు సభానంతర మిచ్చటికి విచ్చేసి, మోతీలాలు ఫోఫుగారియింట బసచేసిరి. వీరిరాక ప్రతీకలలోఁ బ్రచురింపఁ బడకపోయినను, అనేకులు వీరిని సందర్శించి, సాష్టాంగనమస్కృతులు గావించి, వారిచాద భూరి శిరములపై నుంచుకొనిరి. ఆచార్యబహుళ పులిక ప్రాయమున్నది. వీరిక్కడ మహారాష్ట్ర సంఘమునకునా,

'సాయక' పత్రికా కార్యస్థానమునకును మాత్రము వెళ్లి యచ్చట గారవింపబడిరి. వీరు మొన్నటి బొంబాయిమెయిలలో నాగపురమువెళ్లిరి. మహాత్ము రెచ్చటనేక పూజ నీయులేకదా!

లనీబీసెం టమ్మగారు

లనీబీసెం టమ్మగారు రెవరేది సాయంకాలము దివ్యజ్ఞాన సమాజ భవనమున నొక గొప్ప యువస్వామి గావించిరి. సభాభవనము క్రిక్కిరిసి పోవునట్లు జనులు వచ్చిరి. నాలుగు గెదు వందల మంది స్థలము చాలక యీవలనే నిలువవలసి యుండిరి. దివ్యజ్ఞాన సమాధ్యక్షుల వహించియుండియు రాజ్యాంగవిషయములలోఁ బనిచేయుచున్నందుకుఁ దనకు సమర్థిమౌనుచు, మతమునకును రాజ్యాంగమునకును బరసర్వ సంబంధము కలదనియు, మతములోనే రాజ్యాంగ మిమిడి యున్న దనియు, మతప్రాబల్యము లేని రాజ్యాంగము నీరసమును తుచ్చముననియు, కావున దివ్యజ్ఞాన సామాజిక లండను స్వరాజ్యనిమిత్తమై పాటుపడవలసినదనియు, నామె చెప్పి యుండెను. ఏదోయొక యుద్వయములోనే పనిచేయుచు, తక్కిన యుద్వయముల నిరసించు చుండు మహాత్ములందఱును వీరింటమ్మగారి వాక్యములు గమనిండుట లేస్.

ఆంధ్రుల సభ

26 తేదీ సాయంకాలము బొబ్బాయి వీధి 83వ నెంబరు మార్కెటు మేడమీద ఆంధ్రులసభ జరిగినది. శ్రీయుత కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులు బి.ఎ. బి.ఎల్. గారు "మన ప్రస్తుతస్థితి" అనువిషయమును గూర్చి యువస్వసించిరి. క్రింది కాంక్షచేగాకున్న దేశాభ్యున్నతి నిమిత్తమైన మన యువ జనులు విశేష విద్యాపరీక్షలు గావించి ప్రసిద్ధులు కావలసి యున్నదని వారు హెచ్చరించిరి. ఇచ్చట ఆంధ్రవిద్యార్థు శ్రీలక్ష్మణులు చదువుకొనుచుండుటకు వారు సంతసించుచు, పితామహులు రాజాగారివంటియుదారపురుషులైననై నిచ్చట నొక యాంధ్రవిద్యార్థివసతిగృహము నిర్మించిన బాగుండునని వారు తెలిపిరి. ఇచ్చటి యువజను లందరును ఈ యభిప్రాయముతో నేకీభవించు చున్నారు. పితామహులు రాజాగారు సిటీకాలేజీకి, విజయనగరమునకురాజాగారు రెల్లేషియా మెడికల్ స్కూలుకును, విశేషము నిచ్చియున్నారు. ఇట్టి యుదారపురుషుల కొక చిన్న విద్యార్థివసతి గృహము నిర్మించుట యొక లెక్కలోనిది కాదు. వారికార్యమును గావించినచో దరతరములకలకు నిచ్చటికి వచ్చుచుండు నాంధ్రవిద్యార్థుల కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులగుదురు.

రేపల్లెతాలూకా, మంతెనవారిపాలెం బాలికాపాఠశాలా భవనముందు, గొందఱు త్సత్రియులు, 6-వ తేదీ రాత్రి ఎనిమిదిగంటలకు సమావేశమై, ప్రస్తుతాంధ్రోద్వయ సహకారిక విషయములగుఱ్ఱి, ముచ్చటించిరి. ఆంధ్రోద్వయ మారంభమైన పిదప, ఎల్లరు దేశాభ్యుదయమునకై, జ్ఞానచంద్రికల వెదజల్లు, పాఠశాలలు, పుస్తక భాండాగారముల స్థాపించి, యుదారగుణాభ్యులచ్చ టచ్చట, తమకుఁ జేనెనంత సాహాయ్యమును జేయుచున్నను, మాగ్రామవాసు లట్టి ప్రయత్నముల నిదివరకుఁ దలచెట్లైరని ఒకరు మావేర ప్రాయమున్నారు. కాని నేటికి, గాఢనిద్రనుండి మేల్కొని విద్యావ్యాపనకై, ప్రయత్నముల జేయుబాసందులకు మిక్కిలి సంతసము. మంతెన చినవేంకటరాజుగారు రగ్రాసవాధివత్తము వహించిరి. పదాల వేంకటసుబ్బయ్యగారి దైవప్రసాదంతో సభ యారంభమైనది. మంతెనకృష్ణంరాజుగారు ఐకమత్యమును గూర్చియు మంతెన నాగరాజు, సుబ్బరాజుగార్లు, సంఘమునుగూర్చియు, విద్యార్థియుగు పదాల కోటయ్యగారు విద్య దానియావశ్య కతనుగూర్చియు నుపస్వసించిరి. పాఠశాలయే లేని మాగ్రామము దొక లోయర్ శకండరిక్యూల్ స్థాపించుటకు దగిన ఐసులు కలవనియు నట్టి పాఠశాలను స్థాపించి త్సత్రియులు, ప్రాజ్ఞులప్రశంసకుఁ బాత్రులగుదురు గాత మని, విద్యార్థి వచించెను.

కీర్తిశేఖరులైన వేంకటగిరి మహారాజు గారి స్మరణ చిహ్నమును వేంకటగిరి టవునుచోలు నందు నెలకొల్పుటకై సాహాయ్యము చేయునిమిత్తము నెల్లూరు జిల్లా కట్టక్రిందిపల్లె గ్రామమునందొకసభ జరిగినది. మహారాజుగారి బౌద్ధాగ్యమును గురించి కొంద రుపస్వసించిరి. 34 గురుసభ్యులతో తాలూకా సభు కమిటీ యేర్పడినది. సభయందు రు 512 లు చందా వేయబడినది.

ఫోర్టుసెంటు జూరిగజెట్టు.

జనవరి 9 మంగళవారము

మార్కెట్ గంగ రాజులు పంతులుగారు బరంపురము తాలూకాబోర్డు ఆధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

చెట్టుట్టు పట్టాభిగ్రామ అయ్యరుగారు రామస్వామి అయ్యరుగారు మదరాసు కార్పొరేషను 6వ డివిజను కమిషనరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

డాక్టరు తరమత్ మాధవనాథయ్య, ఎర్రెస్టు గోనాల్లు ఆస్పత్రిగారలు మదరాసు కార్పొరేషను కమిషనరులుగ మరల నియమింపబడిరి.

జూలిని మునుస్వామి నాయడుగారు, గొల్లా బాలగురప్పనాయడుగారు పరకు సరసింపాలు చెట్టిగారు, పొట్టి క్రీనివాసులు చెట్టిగారు, నంద్యాల తుప్పస్వామి చెట్టిగారు, మొదలగువారిని గవర్నరుగారు చిత్తూరుజిల్లా పురపాలక సంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

తిరిగి యన్యథా ప్రకటించువరకును చిత్తూరు పురపాలక సంఘమునందుండవలయు సభ్యులసంఖ్య 12; ఈ సభ్యులలో నెవ్వరును ఎన్నుకొనబడఁగూడదు. ఆధ్యక్షుడు గవర్నరుగారిచే నియోగింపబడును.

సివిలు అసిస్టెంటుస్ట్రస్సు రామస్వామి మాధవఅయ్యరుగారు ఎం. డి. సి. ఎమ్. నెల్లూరు, జిల్లా వైద్యాధికారిగారి పనిచేయ నియోగింపబడినది.

రెవెన్యూ కర్నలు గీరాల్లు గాడ్డిగిప్పాస్ట్ర సి. ఎస్. ఐ. ఐ. ఎం. ఎస్. గారు క్రిందటి నవంబరు 10-వ తేదీ నుండి యు తమ ఖానుపు టువోగమును, మెడికల్ కాలేజీ మిడ్ వైఫరి ప్రాఫెసరు, మదరాసు గవర్న మెంటు మెటర్నిటీఆసు పుత్రి నూపరిం టెండెంటు పదవులను, మరల స్వీకరించిరి.

వైకోర్టు వకీలు టి. రాఘవాచార్యులుగారు బళ్లారి పురపాలక సంఘసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కోటకూర రంగనాయకులు నాయడుగారు కాకినాడ పురపాలక సంఘసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గుట్టా రామయ్యగారు ఎల్లూరు పురపాలక సంఘ సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పిడతల వెంగలరెడ్డిగారు మార్కాపుర తాలూకా బోర్డు తరపున కర్నూలు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

చెంగల్పట్టు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు అలవానూరు వేంకటకృష్ణ ఆగ్యురుగారిని చెంగల్పట్టు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ మరల నియమించిరి.

ఆర్. వేంకటస్వామి నాయడుగారు మదనపల్లి తాలూకాబోర్డు వైసుప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడి నియోజకులైరి.

కడప జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు బరల్లగారిసయ్యరు బాఫరు సాహేబుగారు జమ్మలకుడుగు తాలూకాబోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వెల్దాపురము తహస్సీల్దారు ఆరుర్తి సీతన్న పంతులు బి. ఏ. గారును, రామచంద్రపురము తహస్సీల్దారు తలారి వేంగటగోపాలరావునాయడు బి. ఏ. గారును గోదావరిజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడి నియోజకులైరి.

గుంటూరుజిల్లా మొదటితరగతి డిప్యూటీ రేంజరు సి. ఎస్. వరదకృష్ణమాచారిగారు నెల్లూరుజిల్లా శ్రీహరికోట కాఖకు ఆరవతరగతి రేంజరుగ నియమింపబడిరి. వెంటనే ఛార్జిని పుచ్చుకొనవలెను.

నీలకాంతి సుందరశివరావుగారు రెండవతరగతి నూపరు వైశవదవినండి యొకటవతరగతి నూపరువైశవ పదవికి నిర్ణయముగ నియమింపబడిరి.

టెంపరరీఆఫ్ఫరు సబార్డినేటు ఎస్. సూర్యనారాయణగారు కోరాపుట్టి డివిజనుకు మరల నియోగింపబడిరి.

టెంపరరీ ఆఫ్ఫరు సబార్డినేటు వై. సత్యమూర్తిగారికి జనవరి 10 వ తేదీనుండి యొకమాసము నెలవీయబడినది.

బాపట్ల తాలూకా పెద్ద చెరువూరులో నెలకొల్పబడిన స్వరాజ్య సమితి సభాసభ్యు లిప్పు డనుమానుపొంది తమ పదవులను వదులుకొనిరి. ఆధ్యక్షుని కార్యదర్శి యేమి చేసినను ప్రయోజనము లేకపోయినది.

గుంటూరుజిల్లా సంఘమునందలి రాత్రిపాఠశాలయందు 40 మంది చదువుకొనుచున్నారు. నుండిరి నిగ్మాణమునకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని కొందరు చెడ్డపనుషులు దాని యభివృద్ధి భంగకరముగ నున్నారు.

వరదలు - ఆంధ్రపత్రికనిధి

(0)

జనుకటి నిల్వ

రూ. 6967-12-1

11-12-16 వ తేదీనాటికి బాంకివారు ఇచ్చినవడ్డీ

12-2-5

మొ. రూ. 6979-14-6

విషయానుక్రమణిక.

దాతల పేర్లు

2

పుత్రుల పేర్లు

3

బాబులు

4

కలకత్తా బాబు

5

ప్రధాన వ్యాసములు

6

ఆంధ్ర మంత్రాలోచనసభ

7

కాన్డల-వ్యాఖ్యలు

8

విరోధానుభవసంగ్రహము

9

విదేశీ తంత్రవాదము

10

దేశీయ తంత్రవాదము

11-12

యుద్ధానంతర సంస్కరణములు

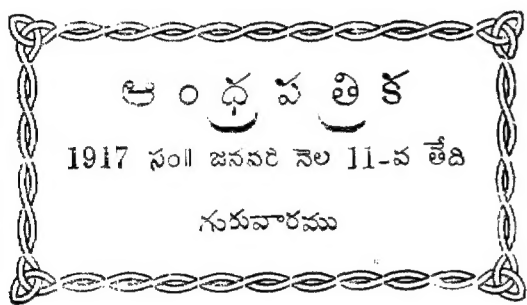
13

ఇంగ్లీషు తంత్రవాదము

14

దేశాధిపత్యము

15

ఆంధ్ర మంత్రాలోచనసభ.

యుద్ధము సుస్థిరనిర్మాణములను అస్థిరనిర్మాణములను జేసినది. యుద్ధమును జేసెడి అన్ని రాజ్యములందును రాజ్యాంగనిర్మాణములు తలవని తలంపుగ మారినవి. ప్రజాతంత్రము పేరునకు మాత్రము గలదు. దేశరక్షణమునకు దత్తులని నమ్మినవారికి ప్రజలు సర్వాధికారము నొసంగిరి. బ్రిటీషు పార్లమెంటునందు లాయడు జార్జిగారు మంత్రి, యుద్ధాంగమంత్రి, సర్వాధికారి. మంత్రి, మంత్రాలోచనసభ, ప్రజాప్రతినిధి సభలయం దధిక సంఖ్య గలవారి ప్రతినిధిగ నుండవలయునను నిర్ణయము పోయినది. 1911-వ సంవత్సరమునందు పార్లమెంటు ఎన్నికలు జరిగినపుడు 272వ లిబరలులు 84వరు నేషనలిస్టులు 40 మంది లేబరులు 272 మంది కన్వేన్షన్లు సభ్యులుగ జేరిరి. లిబరలు క్షేమము చేరినవారి బలము హెచ్చుగ నుండి నందున వారి విశ్వాసమునకు పాత్రుడైన ఆస్క్విత్తు మంత్రిత్వమును వహించెను. ఇప్పుడు మంత్రియైన లాయడు జార్జిగారు ఏ కక్షివారి విశ్వాసమునకు గాని పాత్రుడు గాడు. లిబరలు లందరును జార్జిగారి మంత్రాలోచనసభయందు జేరుటకు నిరాకరించిరి కన్వేన్షన్లును లిబరలులును మంత్రిత్వమునందు జేరిరి. సంయుక్త-మంత్రాలోచనసభ పోయి జాతీయ మంత్రాలోచనసభ ఏర్పడినది. ఈ విశిష్ట సమయము గారకులు కన్వేన్షన్లు పత్రికా నిర్వాహకులు. ముఖ్యముగ నాన్యుక్టిపు ప్రభుత్వ మంత్రాలోచన సభయందు సభ్యుల సంఖ్య 24 నుండి 5 వకు తగ్గించబడినది. మంత్రాలోచనసభయందుగల లాయడుజార్జిగారు లిబరలు, హౌండ్స్ టౌరు లేబరు, క్విన్సు ప్రభుత్వ, మిల్నరు ప్రభుత్వ, బోనరూలా కన్వేన్షన్లు. మంత్రాలోచనసభయందు గాని ప్రజాప్రతినిధుల సభయందు గాని జార్జిగారి యభిప్రాయములతో నేక

భవించ గల యధిక సంఖ్యాకులు లేరు. మిల్నరు కర్జనుప్రభువులు బోనరుల కన్న ర్వేటివులు. హౌండ్స్ లేబరు. జార్జిగారు తమ యసామాన్యమైన సాహసమువలన నీ సభను నిర్మించ గలిగిరి. యుద్ధ మారంభమైనతరువాతను జార్జిగారి రెండు సంయుక్తమంత్రాలోచనసభలును అస్తమించినవి. జాతీయ మంత్రాలోచన సభ కేమిగతి గలుగ నున్నదో జార్జిగారు నిర్ణయింపనేరరు. ఈమార్పులకు గారణమైన నాన్యుక్టిపు పత్రికావర్గపు బలమే నూతన మంత్రాలోచన సభను నిర్మాలము చేయవచ్చును.

ఆస్క్విత్తుగారు రిఫారము క్లబ్బునందు జేసిన ప్రసంగమువలన లాయడు జార్జిగారు నాన్యుక్టిపు పత్రికావర్గముతో జేరి వారిపతనమునకు దోడ్పడిన విధము విశేషమగుచున్నది. జార్జిగారు యుద్ధాంగమంత్రి యైనతరువాతను యుద్ధవ్యవహారములను బాగుగ నిర్వహించుటకు మంత్రాలోచనసభ చిన్నదిగ నుండవలయునని కోరెను. ఆస్క్విత్తు దాని కంగీకరించెను. మంత్రాలోచనసభను చిన్నదానిని జేసిన తరువాతను జార్జిగారు మంత్రాలోచనసభయందు ఆస్క్విత్తుగారి మిత్రు లుండుటకు ఏలులేదని తెలిపెను. ఆస్క్విత్తుగారు కొంతవరకీ మార్పుల కంగీకరించెను. అనంతరము జార్జిగారు ఆస్క్విత్తుగారు మంత్రిగ నుండినను యుద్ధాలోచనసభయందు ప్రమేయములేకను తటస్థుడుగ నుండవలయునని కోరిరి. యుద్ధాంగములు విదేశ వ్యవహారములు జార్జిగారు వారి యధీనమునందుండవలయునని కోరిరి. ఆస్క్విత్తుగారు నామకార్థము మంత్రిగనుండి ఇతర శాఖల కాధిపత్యమును వహించవలయునని జార్జిగారు తెలిపిరి. ఆస్క్విత్తుగారు యుద్ధాలోచనసభయందు తనయాధిపత్యమును వదలుకొనుటకు ఏలులేదని నిశ్చితాభిప్రాయమును తెలిపెను. జార్జిగారు చాలించుకొనిరి. మంత్రాలోచనసభలోని కన్వేన్షన్లు చాలించుకొనిరి. ఆస్క్విత్తు గారు ప్రజాప్రతినిధుల విశ్వాసమును గలిగియున్నను దేశక్షేమమునే మది నెంచి మంత్రిత్వమును చాలించుకొనెను. ఆస్క్విత్తుగారికి సంధిగిరి ఏర్పడినది. మంత్రిపేరును గలిగి మిత్రులను పరిత్యజించి అధికారము లేకను జార్జిగారి యధికారమునకు లోనై యుండవలయును. లేకను దేశక్షేమమునకై జార్జిగారికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నొసంగ వలయును. దేశమును ఈవిషయదశనుండి గాపాడుటకును ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటకును ఆస్క్విత్తుగారు మంత్రిపదవిని చాలించుకొనిరి. లాయడుజార్జిగారు మంత్రిపదవిని స్వీకరించిరి. ఈ మార్పులు ఆంగ్ల రాజ్యాంగ నిర్మాణమునందు పవరసమును గలిగించినవి. ఈ మార్పులను ప్రజలంగీకరించుటకు గల కారణము విజయకాంక్ష. యుద్ధమునందు విజయము గలుగకుండుటకు కారణము ఆస్క్విత్తుగారి యొక్కయు వారి సహచరుల యొక్కయు అసామర్థ్య మనియును నాన్యుక్టిపు పత్రికావర్గపు ఘోష ఫలవంతమైనది. విజయకాంక్షలైన ప్రజల ఘోషను నమ్మి మార్పుల కంగీకరించిరి. నూతన మంత్రివర్గమునకు, లోగడిమంత్రివర్గమునకు గల యనుభవము గాని సామర్థ్యము గాని బలముగాని లేదు. కర్జను మిల్నరు ప్రభువులకును జార్జిగారికిని మిత్రత్వము గాని సాహచర్యానుకూలము గాని సమానాదర్యములు గాని లేవు. విజయకాంక్షయే ఈ మంత్రులను బంధించెడి పాశబంధము. మిల్నరు కర్జను ప్రభువులు లాయడుజార్జి బోనరూలాగులు అహంభావప్రేతులు. ప్రభువులు స్థిరభావవాదులు. జార్జిగారు పరివర్తనవాది. ఇట్టి వారి పాశబంధమెంతకాలము నిలువగలదు? ఆస్క్విత్తుగారి పతన

మునకు మూలకారకులైన నాన్యుక్టిపు వర్గపు పత్రికానిర్వాహకులు జార్జిగారి పతనమునకును గారకులైన వింత యుండదు. కన్వేన్షన్లు ప్రజాప్రతినిధుల విశ్వాసమును గలుగ కుండి యును మంత్రాలోచనసభయందు దధికారమును బడయగలిగిరి. లాయడు జార్జిగారు వారితంత్రమునకు లోబడిరి. ఇదంతయును కటటనాటకమువలె నున్నది గాని సహజముగ నుండలేదు. ఆస్క్విత్తుగారును వారిపక్షమువారును దేశక్షేమమునకై నిగ్రహమును బూని జార్జిగారి యుద్ధమునకు లోడ్డును చూసారు. జార్జిగారికి కన్వేన్షన్లు ప్రాపకము లేకపోయినను లిబరలుల ప్రాపకము లేకపోయినను వ్యవహారము సాగను. త్రిశంకుని స్వర్గస్థితివలె జార్జిగారి స్థితి సంభ్రమాశ్చర్యములను గలిగించుచున్నది.

(0)

దాక్షిణాత్య హైందవ వర్తకసంఘములు.

సర్ జార్జి బార్నెసుగారు.

సర్ జార్జి బార్నెసుగారి నగరమునకు విచ్చేయుటవలన వారికి దాక్షిణాత్య హైందవ వర్తకసంఘ మొక విన్నపమును సమర్పించినది. ఆ విన్నపమునందు యుద్ధానంతరమునందు మన దేశ వ్యాపార పార్శిశామిక విషయములను మొదటను మన దేశముయొక్క లాభదృష్టితో చూడవలయుననియును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యపు లాభదృష్టితో నైనను చూడజన దనియును వర్తకసంఘము కోరినది. సర్ జార్జి బార్నెసు వ్యాపార నిర్బంధక మనర్థప్రతిపాదక మనియును, అట్టి నిర్బంధముల వలన కీడుకంటె మేలు హెచ్చుగ గలుగునను విశ్వాసమున్నపుడుగాని నిర్బంధములను గల్పింపజన దనియును, వారి ప్రాతయభిప్రాయములన్నియును మారిన ప్రాతసిద్ధాంతములన్నియును తప్పనుటకు ఏలులేదనియును చెప్పిరి. మరియు ఏ వస్తువుల మీదను ఎగుమతి దిగుమతి సుంకములను వేయుట వలన దేశ వ్యాపారపరిశ్రమలకు లాభము గలుగునో విచారించి చెప్పట యవసర మనియును తెలిపిరి. హైందవులు వారి దేశసంపదలు వారి దేశ విశాసమున కుపయోగపడునటు లేర్పాటులను జేయవలయునని కోరుచున్నారు. పార్శిశామిక పంచాయతీసభ జేసెడి విచారణవలన మనదేశ సంపదలు మనకొరకు గాక నచ్చులూగమునకై వినియోగపడిన పంచాయతీసభవలన కీడు గలుగునుగాని మేలుగలుగదు. హైందవుల సహజాలసత్వము ఇతరుల లాభమునకు దోడ్పడవచ్చును. ఇట్టివిపరీతములు గలుగకుండవలయుననియే హైందవ వర్తకులు గోరుదురు. దూదిపరిశ్రమయందు లాంకాపైరు యంత్రాలయాధికారులస్రావల్యము మనదూది పరిశ్రమకు గలిగించిన యవకృతి, దేశక్షేమమును గోరువారికి తలంపునకు వచ్చుచుండును.

యుద్ధమువలన తోల్ల వ్యాపారమునకు గలిగిన ప్రతిబంధకములను కొన్నిటిని తొలగించమని వర్తకసంఘమువారు కోరిరి. చర్యములను బాగు చేయుటకు దగిన కొన్నియి చెక్కను సులభముగ లభించునటులు చేయవలయుననియును, గవర్నమెంటు కొనెడి చర్యముల కధికమైన వెల నీయవలయుననియును, తటస్థరాజ్యములకు తోల్ల నెగుమతిచేయుట కనుజ్ఞ నీయవలయుననియును, సంఘమువారుకోరిరి. కొన్నియి చెక్క సులభముగ లభించు సాధనములను పాలకు లేర్పరచి రని బార్నెసుగారు చెప్పిరి. రైలు అధికారులకు తోల్లను తంగడిచెక్కను ముందుగ గొనిపోవు నట్లు లుత్తువు చేసినటులు బార్నెసుగారు చెప్పిరి.

రైలుబండ్లు లేని ఈ కాలమునందు పాలకుల యుత్తరువులన వ్యాపారముల కెంత లాభము గలుగునో నిర్ణయించుట దుస్సరము. సామాజ్యోత్సాహము లన్నియును సామాజ్యవిజయమునకై త్యాగమును జూపుచున్న పుడు హైందవ వర్తకులును సప్తపదులుకు వెనుకదీయరు; కాని వారి నిగ్రహమును ఆంగ్లోహైందవజాత్యభిమానులు గ్రహించకుండుట మాత్రము శోచనీయము. హైందవుల త్యాగమును బాగుగ గ్రహించిన వారికి తృప్తిగలుగును. సామాజ్యమునకు లాభము గలుగును.

అన్ని దేశములందును నీటిదారులకును రైలు మార్గములకును పోటీగలదు. ఆ పోటీయందు బల ప్రయోజనము గల సంస్థలకు విజయము గలుగుట సహజము; కాని మనదేశమునందు పాలకవర్గాభిమానము గల సంస్థలకు విజయము గలుగుచున్నది. రైలుమార్గములకంటెను ప్రకృతిసిగ్గుములైన నీటిదారులు వాణిజ్యాభివృద్ధికి ప్రయోజనకరములు. తూర్పుతీరపు రైలుమార్గము లేనపుడు బక్సింగుహము కాలువమీదను చెన్నపురితో నితర స్థలములకు విశేష వ్యాపారము జరుగుచుండెడిది. రైలుకంటెని ఆ వ్యాపారమునంతయును చంపినది. కాలువ పూసినది. పడవలు పాడైనవి. ఇప్పుడు యుద్ధమువలన రైలుబండ్ల రాకపోకలు తగ్గినపుడు బక్సింగుహము కాలువ బాగుగ నున్న నెంత లాభము గలుగునో మన మూహించ గలము. బక్సింగుహము కాలువ చెన్నపురినుండి బెజవాడవరకును గలదు. దానిని బాగు చేసిన వర్తమానకాలమునందు వర్తకమునకు హంచులొకముగలిగియుండును. త్యాగరాయ శెట్టిగారు చెప్పినట్లు ప్రజలయందు తూర్పురైలుమార్గపు లాభమునకై బక్సింగుహము కాలువ మూలపడినదను భావముండుటయందు వింత లేదు. పరదేశీయ వర్తకుల ప్రాబల్యమింపింతనీటికి గారణమని బార్మెనుగారును గ్రహించి యుందురు. యుద్ధానంతరమునం దైనను పాలకులు భరతవర్షమునకు వ్యాపారము నందును పరిశ్రమలందును పాలమునందును వ్యక్తిత్వమును నంగీకరింప వలయును. వ్యాపారమునందును పాలనమునందును పరిశ్రమలందును చేయబడనున్న సంస్థాపనలు నిర్మాణములు భరతవర్షాభ్యుదయమున ప్రయోజనముగ గలిగియుండ వలయును. భరతవర్షాభ్యుదయము మొదటిది. బ్రిటీషు సామాజ్య లాభము రెండవది. ఈ భావమును పాలకవర్గ మనలంబించిన గాని వ్యాపారపరిశ్రమలందు సయితము భరతవర్షమునకు గాని బ్రిటీషు సామాజ్యమునకు గాని ప్రయోజనము గలుగదు.

ప్రతిపంతు

భరతభండైత్యగ్యమున కనాదినండియు ప్రతిముఖ్య ధారముగ నున్నది. ప్రాచీన కాలమునుండి పంచొమ్మిదవ శతాబ్దపు మధ్యభాగము వరకును సున్నితములైన నూలుబట్టలు యూరపు దేశమున కెగుమతి చేయబడుచుండెడివి. ప్రాగ్యాణిజ్య సంఘపు నిరోధక సాధనము వలన మన నేత పరిశ్రమ నశించినది. ప్రతిపంతు మాత్రము భగవదనుగ్రహమువలన నశించలేదు. ప్రపంచమునందు ప్రతిపంతుకు మాడుభాగములు ప్రసిద్ధిని బడసినది ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు. ఈజిప్టు దేశము. హిందూదేశము. ఆమెరికాయం దీయేడు 3,59,79,000 యకరములందు ప్రత్తివైరు వెంచబడినది. అందు 1,45,16,000 బస్తాలదూది పండునని మదింపు చేయబడినది. గత సంవత్సరమునందుకంటె నీయేడు 14,58,000 దూది బస్తాలు హెచ్చుగ నున్నవగునని మదింపు చేయబడినది. ఈజిప్టుదేశమునం దీయేడు 17,18,000 యకరములందు ప్రత్తివైరు నాటబడినది. గతసంవత్సరమునందు కంటెను ఈయేడు 500,000 యకరముల ప్రదేశమునందు ప్రత్తిపంతు హెచ్చినది. హిందూదేశమునందు వర్తమాన సంవత్సరమునందు 2,07,02,000 యకరములందు ప్రత్తివైరునాటబడినది. అందు 45,15,000 బస్తాల దూదిపండునని మదింపు చేయబడినది. చెన్నపురిరాష్ట్రమునందు

21,14,000 యకరములందు నిజామరాష్ట్రమునందు 32,00,000 యకరములందు ప్రత్తివైరు నాటబడినది. గత సంవత్సరమున కంటెను నీయేడు హిందూదేశమునందు 8,29,000 బస్తాలదూది అధికముగ నుండునని నిర్ణయింపబడినది. చెన్నపురి రాష్ట్రము నందు 354,000 బస్తాలు నిజామరాష్ట్రమునందు 500,000 బస్తాలు దూది పండునని మదింపు చేయబడినది. హిందూదేశము నందు సగుటిన యకరమునకు 87 రతుల దూది పండుచున్నది. ఆమెరికా దేశమునందు యకరమునకు 162 రతుల దూది పండుచున్నది. భరత భండైత్యమునందు దూదిపండును పరిమితియందును రకమునందును వ్యాసంగమునందును పెంపొందుటకు విశేషావకాశము గలదు. ఒక యకరపు ప్రదేశమునందు ఆమెరికా దేశమునందు పండెడి దాని యందు సగముమాత్రమే ఇవట పండుచున్నది. మన దేశమునందు సండిన దూదినుండి గత సంవత్సరమునందు 24,86,000 బస్తాలు పరదేశముల కెగుమతి చేయబడినది. దూది యంత్రాదులకై 28,28,000 బస్తాల దూది వినియోగింపబడినది. ఎగుమతి చేయబడిన దూది సయితము మన దేశమునందే నూలు బట్టలు సిగ్గులు చేయుటకై వినియోగించిన దేశసంపదలు విశేషముగ వికసించుటకు సాధన మేర్పడును. దూదిభర పుట్టి 1 కి రూ 300 నుండి రూ 485 వరకును గలదు. హిందూదేశమునందు దూది యంత్రాలయములకు యుద్ధమువలన కొంత స్థాయి గలిగినను జపాను దేశమునందునలె దూది పరిశ్రమ మన దేశమునం దభ్యుదయమును గాంచుటలేదు. జపాను దేశమునందు కొన్ని దూదియంత్రాలయములు 100 కి 30 వరకున లాభమును పంచిపెట్టి గలిగినవి. హిందూదేశము జపాను దేశమునండి సయితము బట్టలు బనియనులు మొదలగు వస్తువులను దిగుమతి చేయుట కుపకమించినది. ఒక సంవత్సరములో జపాను హిందూదేశపు వ్యాపారము 5 కోట్ల రూప్యములనుండి 8 కోట్ల రూప్యములకు పెరిగినది. భరతభండైత్యమునందు దూది పరిశ్రమకు తగిన వ్యవస్థ లుండిన యుద్ధమారంభమైన తరువాతను నది విరివిగ వ్యాపించి యుండును.

తూర్పు, పశ్చిమ, యుద్ధరంగముల ప్రాముఖ్యము.

మిత్రమండలి దేశములలో యుద్ధరంగములను విషయముల అనేక తీవ్రభేదాభిప్రాయములు కలవారున్నారు. కొంతమంది యావత్తువైస్యమును సలూనికా, మెసపటామియా రంగములనుండి తీసివేసి పశ్చిమమున ప్రాంసు, స్పాన్డర్బులో కేంద్రీకృతము చేయవలయు ననుచున్నారు. పశ్చిమరంగము నందే యుద్ధపురిపెక్కాము కావలసి యున్నదనియు, అట్టి సందర్భమున వైస్యములను నానారంగములలోనుంచి బలమును చెదరగొట్టు కొనుటవలన లాభమేమి కలదనియు వీరు ప్రక్షించుచున్నారు. గాలిపోలీలో ఎంతో వైస్యవస్తువును పొంది ఇంటికిలిగి రావలసివచ్చిన ఉదాహరణమును వీరు చూపించుచున్నారు. రెండవ పక్షము వారు మెసపటామియాలో వైస్యముండుట వలన ఇండియా రక్షింపబడుచున్నదనియు, ఈజిప్టులోని వైస్యము ఈజిప్టును కాపాడుచున్నదనియు, బాల్కను రాష్ట్రములను తిరిగి వశముచేసికొనుటకు సలూనికా వైస్య మచ్చట ఉండితీరవలయుననియు వాదించుచున్నారు. గ్రీకురాజు కలుగజేయ నుద్ద్యమించిన తొందరల నాపుటకయి సలూనికా వైస్యమునిక వృద్ధిచేయవలయు ననువారు మరికొందరు కలరు. మెసపటామియాలో వైస్యమునుంచిన లాభములేదని ఇండియా సర్వ సేనాధిపతి జనరలు ముక్రోగారి అభిప్రాయముయి యున్నదని వదంతులు బయలుదేరి యున్నవి. శ్రీవారు సీనునుండి బొంబయిలో దిగగనే మెసపటామియాకు వెళ్లి ఆచ్చట పరిస్థితుల నవలోకించి చచ్చిరి. వా రేయభిప్రాయమును ప్రస్తుతము కలిగి యున్నారో చెప్పుటకు వీలులేదు. ముక్రోగారు గాలిపోలీనుండి ఒక్క పైనికుడయిన నష్టపడకుండ అందరిని వెంట తీసికొని వచ్చి పోగొట్టలనొందిన మహారథుడు. సాంక్రామికావశ్యకత లెట్లున్న అట్లు చేయగల ధైర్యశీలుడుగాని ఒకమాద్రావలంబన మనమకూలనయినచో పరువుకొఱకని నష్టముల ననుభవించు వాడుకాదు. నేడు రోమునుండి వచ్చిన తంత్రీవార్తలవలన ఆ సగరములో సమావేశమయిన మిత్రమండలి మంత్రులు సలూనికా రంగముయొక్క ప్రాముఖ్యత ఎంతమాత్రము తగ్గలేదని నిశ్చయించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. అందుచే ఈసానముందు మరింత గొప్పవైస్యమును పేర్చి, గ్రీకు వ్యవహారమును పరిష్కారము చేసికొని, బాల్కనులలో పూర్తిగ జయ మబ్బు వరకును మిత్రమండలివారు పోరు సలిపి తీరదరని యూహించుకొనవచ్చును. స్వదేశములను కొలువోయిన సర్వియా, మాంటి సీగ్రో, రుమేనియా రాజులకు చేసిన స్పష్టత్రవ్యాధానములును ఈసలూనికారంగము యొక్క ప్రాముఖ్యమును నిశ్చయించుట యందు మిత్రమండలి మంత్రులను ప్రోత్సహించి యుండవలయును. తూర్పురంగ ప్రాబల్యమునందు లాయిసు జాడ్జిగారి కమితమైన విశ్వాసముగలదని ఇంగ్లాండునందలి యుద్ధతంత్రజ్ఞులు వ్రాయుచున్నారు. పత్రిక ముద్రణముకు పూర్తియగు తీరి మరియొక తంత్రీవార్త కొంత కేత్రమండలి వైస్యము గ్రీకు సహాయమునకయి బయలుదేరదని వచ్చినది.

శాస్త్రోచారణసభ

ఈ సమావేశమునందర్భమున సభాధ్యక్షుడు బోరను గారి యుపవాసము నిన్నును విమర్శింపబడినది. శాస్త్రోన్వేషణముపట్ల బోరనుగారి భావమునకును ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు మైసూరు మహారాజుగారి భావమునకును గల భేదము అనుభూతముగ నున్నది. బోరనుగారు శాస్త్రోన్వేషణమునకు జ్ఞానసంపాదనము ప్రధానప్రయోజనమని నిరూపించెను. మహారాజుగారు శాస్త్రోన్వేషణమువలన వ్యవసాయము పరిశ్రమలు వృద్ధినిజెంది చునుజులు శుభములను బడయవలయునని యుపదేశించిరి. భరతవర్షమునకు ప్రస్తుతదశయం దవసరమైనది శాస్త్రప్రయోగము గాని తత్త్వాన్వేషణము గాదని మహారాజుగారు తెలిపియుండిరి. తత్త్వాన్వేషణము కొంతకాలమువరకును వేచియుండగలదు. ప్రజలయందు శాస్త్రవిజ్ఞానము వ్యాప్తమగువరకును తత్త్వాన్వేషణమును మూలబెట్టవచ్చునని మహారాజుగారు చేసిన భోధను విద్యావ్యాపకము బడులు విద్యాదత్తత్వమును సాధింపవలయునని యోచించెడి మున్ను పద్ధ ప్రభువునంటి విద్యాభిమానులు యోచింపవలసియుండురు. భరతవర్షమునకు శాస్త్రోన్వేషణమువలన ప్రస్తుతము గలుగవలసిన ప్రయోజనము వ్యవసాయాభివృద్ధి పరిశ్రమల నిర్మాణము సంపద్వికాసము. బోరనుగారివంటి శాస్త్రజ్ఞులకు కేవలము తత్త్వాన్వేషణము ప్రయత్నమైనను మహారాజుగారు తెలిపినట్లు సామాన్యులకు శాస్త్రోన్వేషణమువలన దేశమునకుగల ప్రయోజనము గ్రామ్యమై ఆరాధనయోగ్యమగును. శాస్త్రోన్వేషణమువలన వ్యవసాయపరిశ్రమలకు వైద్యాధికశలకు ప్రయోజనము గలుగుటకై మహారాజుగారు నూచించినట్లు ఇంగ్లాండునందునలె మనదేశమునందును పాలకులు సలహా సంఘమును నియమించుట సమంజసము. ఆసలహాసంఘము భరతభండైత్యమునందు గల యితర శాస్త్రోన్వేషణసంఘములతో సంప్రదించుచు మన దేశమునందు పరిశ్రమలు వ్యవసాయము శాస్త్రపరిజ్ఞానము వ్యాపింపజేయు మార్గములను నిరూపించుట శేశజ్ఞులమునకు శుభసూచకము. మహాప్రయోజనము లేని శాస్త్ర తత్త్వాన్వేషణము విరంభవేదాంతవాదము వలె ప్రయోగరహితము. ఉపయోగరహితము. మహారాజుగారి యుపదేశము వారి సంస్థానాభ్యుదయమునలె దివ్యముగా నున్నది.

వార్తలు, వ్యాఖ్యలు.

(0)

నిన్న గ్రేటుబ్రిటనునందు వ్యవసాయాభివృద్ధిని గురించి వ్రాసియుంటిమి. జార్జి చక్రవర్తిగారు లండనులోని ఉద్యానవనములకు కెంసింగ్టను పార్కు, హైమ పార్కు, రీజింటు పార్కులలోని కొన్ని భాగములలో లండనుతోత్పత్తికి లగిన కూరగాయలను, రిచ్చంకులను, బుష్ పార్కులోను కాయ ధాన్యమును, పశువులమేతకు పనికిరచ్చు వైరులను అనేక వందల ఎకరములలో సాగుచేయుటకయి ఆజ్ఞ నొసంగిన నేడు తంత్రీవార్తలలో గాననగును.

లండను స్పెట్టిటరుప్రతిక కొకవిలేఖకును ఇంటివజరును జర్మనులు 30 లక్షల టన్నుల బరువుమోయు వర్తకనావలను ముంచినాని వ్రాసియున్నాడు. కొంతమంది ఇంగ్లాండులో జర్మనులు ముంచిన ప్రతిటన్నుకును యుద్ధానంతరము రెండు టన్నులను వర్తకనావలములకయిగా పుచ్చుకొని తీరవలయునని వాదించుచున్నారు. జర్మనీకున్న వర్తకనావల బరువు మొత్తము 45 లక్షల టన్నులు. ఇక తొమ్మిది మాసములనంతరము ఇప్పటి విధముగనే నావలను జర్మనీ ముంచుచున్నయెడల యుద్ధానంతరము జర్మనీకున్న వర్తకనావల నన్నింటిని తొలగివై మిత్రమండలివారు పుచ్చుకొనవలసియుండును.

స్పెయినుదేశము వైసిడెంటు విల్సనుగారి సంధిలేఖతో సంబంధమును కలిపించుకొనలేను. మాడ్రిడు నగరముందలి జర్మను రాయబారి స్పెయినున వర్తకనావలను జర్మను ఆంగ్లేయులు దిట్టముగా ముంచినప్పడు స్పెయినుకు బుద్ధిగాకలదని పరికింపబడెను. స్పానిషు మంత్రవర్గమునకు ఎదుటి కక్షవారు ఈ సంధిగాయబాగములలో జోక్యమును మంత్రులు కలుగజేసికొన నగునకయి ప్రజాసభలో మంత్రులతో సంగ్రామ ప్రసంగములను జరిపిరి. అంతట మంత్రులు రాజీనామాలను స్పెయినురాజు ఆల్ఫోన్సోగారి చేతిలో పెట్టి గలవన వానిని అంగీకరించక మంత్రులలో తమకు విశ్వాసముగలదని అభిప్రాయ మొసంగిరి. అంతట మంత్రులు రాజీనామాలను రద్దు చేసికొనిరి. చిట్టచివరకు అన్ని కక్షలవారును మంత్రులందరికి పోషణ మొసంగిరి. స్పానిషున్న తమ స్వాభిమానమును ఈయంత్రవాతీన వ్యవహారముతో ముగిసునని పోషించుటవలన లోకమునకు తెలుసగలిగినది జ్ఞాపింపబడుచున్నారు. త్వరలోనే మాడ్రిడులోని జర్మను గాయబారికి నాస్తికము లీయబడును.

బరోపా మహా సంగ్రామము

పైసిడెంటు నిల్వనుగారికి మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరము

సర్వానికారంగము - ప్రాముఖ్యత కొరవడకుండుట

గ్రీసురాజునకు సహాయము - శత్రుసేనలరాక

రుషేనియానంతరము వశపరచుకొనుటకు జర్యమలయాశ

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

యుద్ధ ఋణము.

లండను, జనవరి 9.-యుద్ధ ఋణవిషయము రహస్యముగా నుంచబడినది. రెండు విధములగు ఋణములు (రాబడి పన్ను లేక కొంత కాలమున నిచ్చివేయబడు ఋణమొకటియు కొలదికాలములోనే ఇచ్చివేయబడు ఋణ మొకటియు) నుండుననుటకు సందేహము లేదు. పెద్దపెద్ద బ్యాంకులన్నియు ఈ విషయమున ప్రజలకు సహాయముచేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయబడినవి. ఋణముకూర్పుట జనవరి 12వ తేదీన జరుగును. ఋణము నింకను ఎక్కువ చేయుటకు గిల్డ్ హాలులో 11 వ తేదీన సభ జరుగును. బోనగ్లా గారును మెకెన్నా గారును ఆనాడు పాల్గొనిరి. మంత్రివర్గపు సభ్యులును ముఖ్య పట్టణములందు పాల్గొనిరి.

ముంచబడిన స్త్రీమరులు

లండను, జనవరి 10:-“లెస్బియన్” (బిటిష్) “అల్ ఫాన్సి కేరీక్” (పరామ), “షింట్ మారు” (జపాను), “బోస్టన్, మాస్సాచుసెట్స్, లాపర్, హంసీ” (నార్వే) యను స్త్రీమరులు, మూడు ప్రయాణనౌకలను ముంచబడినవి. “లెస్బియన్” అను స్త్రీమరు అధిపతిని జర్యములు వైద్యులు చేసిరి. “లంపస్” అను నార్వేవారిస్త్రీమరును, “స్వెడ్” అను డెన్మార్కు స్త్రీమరును ఇంగ్లండుకు పోవుచుండగా జర్యములచే పట్టుకొనబడి హాంబర్గ్, స్విట్జర్లాండ్ రేవులకు తీసికొనిపోబడినవి.

ఒక మరణము.

లండను, జనవరి 9:-ఈ ప్రసిద్ధ నవలాగ్రంథకర్త యగు సర్ విలియం మాక్స్ గారు మరణించిరి ప్రకటింపబడినది.

ఆంగ్లో పెర్షియను నూనెకంపెనీ

లండను, జనవరి 8:-ఆంగ్లో పెర్షియను నూనెకంపెనీ సభయందు దీనిన ముపకస్యించుచు గ్రీస్ గారు ప్రస్తుతము చాల యొత్తిడిగల కాలమైనను కంపెనీ కడుప్రశస్తముగా పనిచేసినదని చెప్పిరి. పారశీక దేశము తాటకర్షణమున వదలు కొనవలెనని జర్యములు సలిపిన ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థము లైనవి. పారశీక దేశమునందున్న జర్యము పాక్షికు లందఱును చూపింపబడిరి. వారు పారశీకమున వదలివేసి తురుష్కులలో జేరిరి. ఈ కంపెనీవారికిని పారశీక ప్రభుత్వమువారికిని స్నేహ బాంధవ్యములు విశేషముగా గలవు.

ప్రాన్సు

బిటిషువారి ముట్టడుపులు

లండను, జనవరి 9:-మాన్షల్ సర్ డబ్ల్యు. హేగ్ గారు గీరాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి:- మాల్కాట్ ఎదురుగనున్న శత్రు కందకములను మేము జయప్రథముగ ప్రవేశించితిమి. అంతకు నది రెండు గట్టులందును గోమికోరువద్దకు వచ్చి ఖిరంగిదేశము తీవ్రముగ పనిచేసినది. వీరేశ్వరుడు ఉత్తరమున మేముకపోట గనిని ప్రేల్చితిమి.

మిత్రమండలి సమావేశము.

లండను, జనవరి 10:-బ్రహ్మాండముగారు పారిసుకు వచ్చిపోతేనే సోమరమావేశమునందు మిత్రమండలివారు మరలించుటకు పనిచేయుటకు తీర్మానింపబడిన దనియు, ఇటలీవారి తీర్మానముల సందర్భమున వారు సంత్సృప్తిచొంది గనియు చెప్పిరి. ఇటలీవారిచర్య ఎన్నడును సందేహింపబడలేదుగాని కొన్ని కొన్ని మాత్రు విషయములందు సమాధానములు కుదిరినవి.

రుష్యా

రష్యను విజయము.

పెట్రోగ్రాడు, జనవరి 10:-రీగాకువైద్యుని రష్యనులు 1000 మంది కైదీలను, 20 ఖిరంగులను, పెద్దఖిరంగులను పట్టుకొనిరి.

రష్యా మంత్రివర్గము

పెట్రోగ్రాడు, జనవరి 10:-రష్యను ప్రధానమంత్రి ట్రెపాష్ గారును, విద్యాశాఖమంత్రి ఇనెజీఫ్ గారును, రాజీనామ యిచ్చిరి. గెలీజీక్ రాజకుమారునికి ముఖ్యమంత్రిగను తుల్సిస్కి గారిని విద్యాశాఖమంత్రిగను ఏర్పఱచిరి. వీరిద్దఱును రాజకీయసభయందు సభ్యులు.

రష్యా రంగము

లండను, జనవరి 10:-డ్రైనానదియందు రష్యనులు జయించిన ద్వీపము రీగాకు 100 మైళ్లు ఆగ్నేయముఖమున నున్నది. మీటాకుతూర్పున 50 మైళ్లదూరమున నున్న పెడెరిక్ స్టాట్ అనుపురము ప్రాంతమున రష్యనులు తీవ్రముగ ముట్టడించుచున్నారని జర్యములు ప్రకటించిరి. దీనినిబట్టి ఉత్తరమునందు రష్యనులు ముట్టడింపుచున్న సేనాముఖము 150 మైళ్ల పొడవున నున్నది. దీనియందు యుద్ధతంత్రముల మూలస్థానములగు కొన్ని ప్రదేశములు (మీటాపురముతో సహా) గలవు. మీటాపురమునందు అనేకములగు రైలుమార్గములు కలసికొనును. అది నిలువసామగ్రుల ముఖ్యస్థానము. నౌకాప్రయాణములకు వీలైన “ఆ” నదిపై నున్నది. జర్యములు ముట్టడింపుచు, రష్యనులు ప్రత్యేకసమైక్యము బూని విజృంభించి మీటాపురమునకు 12 మైళ్ల లోపుదూరము సమీపించిరి. కాబట్టి సరస్సుకు పడమటికినకును, కాలిన్ జెంగ్రామునకును నడుచుచున్న స్థానములు అతి బలీయము లైనవి. వీనిని జయించినయెడల మీటాపురమునకు విషమస్థితి గలుగును.

జర్మనీ

గ్రీసు పరిస్థితులు.

లండను, జనవరి 8:-ఒక తంతివార్త ప్రకారము లాంబ్రాస్ గారు మిత్రమండలి సందేశమును కొన్ని సవరణలతో నంగీకరించుటకు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. తక్కిన మంత్రివర్గమువారందఱును సందేశమును అంగీకరింపక త్రోసివేయవలయునని సలహా చెప్పిరి.

డాక్టర్ డిల్లాన్ గారికి చెప్పిరి:- ఇటలీగాక మిత్రమండలివారెవ్వరును గ్రీసువారి భావమును గ్రహించి, కాక్స్టా వైపు రాజుగారు మిత్రమండలి విరోధియని గ్రహింపలేదు. గ్రీసువారి నిరోధము ప్రజలకు విశేషశ్రమ నొడగూర్చుచున్నది కాని దీనికైనను రాజుగారు చలంపలేదు. కాక్స్టా వైపు రాజుగారిని చలంపజేయగల చర్యను మిత్రమండలివారు పూనవలయునని డిల్లాన్ గారి వాక్యములను విమర్శించుచు “డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” పత్రిక వ్రాసినది.

గ్రీసుకు శత్రుసహాయము

సోనికా, జనవరి 10:-మొనాస్టరు ప్రాంతమున శత్రువులు విశేషముగ తలచుచున్నారు. అక్కడికి డొబ్రాబానుండి ఒక బల్లెరును సేన వచ్చినది. కాలెండలి నుండి యొక ఆస్ట్రీయను పటాలమును, మతికొంత బల్లెరును సేనలును వచ్చుచున్నవి. శత్రువులు కాక్స్టా వైపు రాజుగారికి సహాయము చేయుటకు ఇట్లు వచ్చుచున్నారు. జర్యము సేనలు కొన్ని ఒక్రిడాసరస్సును మట్టవచ్చి గ్రీసు సేనలతో జేరవచ్చుననియు కొందఱు తలంచుచున్నారు.

మిత్రమండలి అంత్యసందేశము

లండను, జనవరి 10:-గ్రీసువారికి మిత్రమండలివారిచ్చిన అంత్యసందేశమున చెప్పబడిన గడువు ఈతర్థరాత్రితో ముగియును.

బ్రెలా పతనము.

అంస్టర్డామ్, జనవరి 10:-300 బండ్లధాన్యము బ్రెలా యందు దొంగినదని జర్యము విశేషములు వ్రాయుచున్నారు. అక్కడనున్న కర్మాగారము లన్నియు ధ్వంసము చేయబడినవని వారొప్పుకొనిరి; గాని ప్రజలలో విశేష భాగము పురమునందే యున్నారని చెప్పుచున్నారు.

జర్యముల ఆశ.

లండను, జనవరి 10:-జస్సినుండి “టైముస్” పత్రిక క్రింది తంతివార్త వచ్చినది:-జర్యములు త్వరలో రొమేనియా దేశమునంతట ఆక్రమించుకొన గోరుచున్నారనుట నిర్వివాదము. కాలమానము ఎంత తోడ్పడదన్నను వారు నూతన సేనలను యుద్ధరంగమునకు దెచ్చుచు ముట్టడుపులను తీవ్రముగ సలపుచున్నారు.

స్పెయిను

స్పెయిను మంత్రివర్గము

మాడ్రిడ్ జనవరి 10:-ప్రస్తుతమున్న మంత్రివర్గము వారు ఇంకను ఉద్యోగముల నుండురు.

హాలండు

నూతన బ్రిటిషుమంత్రి.

హేగ్, జనవరి 9:-సర్ వాల్టర్ బెన్ టేగారు బ్రిటిషుమంత్రిగా నియమింపబడిరి.

రాక్షసిబొగ్గు సప్త.

లండను, జనవరి 8:-జర్యనీనుండి రాక్షసిబొగ్గు సప్త తృప్తికరముగా లేదనియు, గ్రేటుబ్రిటనునుండి రాక్షసిబొగ్గు దిగుమతులు నానాటి కన్నున యగుచున్నవనియు హేగ్ నుండి తెలియుచున్నది.

సుమెత్రా

సుమెత్రాయందు తిరుగుబాటు.

బటేవియా, జనవరి 10:-“జావాబోడ్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:- ఉత్తర సుమెత్రాయందు ఒక జాతివారు తిరుగుబాటుకు సిద్ధమైయున్న తెలియుచున్నది. వారిజాతివాడగు ప్రభుత్వోద్యోగి నొకని చంపించినందున ఈ తిరుగుబాటు జరుగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వము వారిసేనలు తిరుగుబాటు నణచివేయుచున్నవి.

జర్మనీ

జర్మనీ అమెరికాలు.

అంస్టర్డామ్, జనవరి 9:-“రినిస్క్ వెస్టీఫీలిస్క్ టీటంగ్” అను జర్మనుపత్రిక అమెరికానుగూర్చి వ్రాయుచున్నట్లు అమెరికనులు గ్రేటుబ్రిటన్ వారికి అన్నివిధముల సహాయము చేయుచు మనకేభధుగు సహాయమును జేయక జర్మనీపట్ల అపరిమిత స్నేహభావము గలిగియున్నది. రెవెన్యూ ప్రభువుగారు జర్మను యుద్ధనాయకుల పేర్లను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా జెప్పుటను పత్రిక సమ్యుతించుచు అమెరికాని జముగా సంధి నపేక్షించుచుండునెడల తన స్నేహపురతలను బెల్లెనునందుగాక లండనునందు చెప్పుకొనవలసినదని వ్రాసినది.

జర్మనీ, జర్మనుపక్ష దేశములు.

అంస్టర్డామ్, జనవరి 9:-మిత్రమండలివారు నిల్వనుగారికి తమప్రత్యుత్తరమును పంపినవెనుక హార్వాక్ బెర్నో హత్వేగారు శత్రుమండలి దేశములనుగూర్చి వివరించెదరు. అప్పుడే నిల్వనుగారితో వేకేభించుచున్న ఇతర తటస్థదేశములకు ఈత్వేగాను పంపుదురు.

రష్యనువిజయము నొప్పుకొనుట.

లండను, జనవరి 9:-జర్యను లిట్లు ప్రకటించిరి:- పడగండ్లతుపానునందు రష్యనులు ఇల్లట్లకు ఉత్తరమున నున్న గ్రాండను దీవులను పట్టుకొనిరి. డ్రైనాకు పడమటి గట్టున శత్రువుల ప్రయత్నము వ్యర్థమైనది. మాల్టే వియను మైదానమునకు బోవు బెర్నో వ్యర్థములలోని లోయలను శత్రువులు కాపాడుకొనుచున్నారు మేము కొంచెము కొంచెముగా పురోగమమును సాధింపుము.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(సా. విలేజుకుల వద్దనుండి)

శ్రీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధ వార్త.

శ్రీ, జనవరి 10:—8 వ తేదీనకు ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

అంగరంగము.

ఆరామకు దక్షిణమున బ్రిటిషువారు పగటిపూట శత్రువులను ముట్టడించి, గొప్ప సేనాముఖమున శత్రుకందకము లలో ప్రవేశించి, వారిక్షణ స్థానములను ధ్వంసము చేయుచు శత్రువుల తృప్తిపండ్లని బోల్చిరి. బోమాంటు మామెలు కుత్తరమున బ్రిటిషువారు శంకుస్థానములను జయించిరి.

పరామ ఇటలీరంగము.

విశేషములు లేవు.

రమ్యరంగము.

రీగా ప్రాంతమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగినది. అక్కడ రమ్యులు రెండుబారుల కందకములను వశపఱచుకొని 500 మంది ఖైదీలను పెద్ద కిరంగులను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

హమేనియా రంగము.

మాడేవియా లోయలను శత్రువుల ముట్టడి తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. ఫాక్సానీకి ఉత్తరమునను దక్షిణమునను తీవ్ర మగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఇచ్చట రుష్యులు ఆన స్పందముబూని ఫాక్సానీకి అగ్నేయమున 12 మైళ్ల దూరమున శత్రువులను వెనుకకు నెట్టివేయుగలిగిరి. రుష్యుల రోమేనియాను బ్రెగ్లాపురమున వదిలిపెట్టి ఆరున్న నిలునసాచుగిని నాశనము చేసి సిరిక్కు ఈశాన్యమునకు బోయిరి. గాలాజ్ పురముపై శత్రువు లగ్నివ్వ ము కురిపించు చున్నారు.

తూర్పు అఫ్రికారంగము.

జనరల్ స్ట్యూగారి సేన తూర్పు అఫ్రికాయందు శత్రువులను వెనుకకు ద్రోయుచు కిబాంహైల్ అనుపురము ను జేరినది.

సింలా

పురాతన వస్తు రక్షకోద్యోగి.

సింలా, జనవరి 10:—అఖిలభారత పురాతన వస్తు రక్షకాఖి దైర్యుల జనరలు సర్ జాన్ మార్షలుగారు జనవరి 19వ తేదీనుండి 30వ తేదీవఱకు సింహళమునకుబోయి, ఇటీవల దొరకిన బుద్ధదేవుని కల్యములలో గొన్నిటిని సింహళమునందలి జాధబాలివారి కొసంగుదురు. వారు సింహళమునందు వారు కండి, అనూరాధపురము, పోలన్ అనూరువార పురముల కను బోయెదరు. అనంతరము ఫిబ్రవరి 5వ తేదీనుండి 20వ తేదీవఱకు రంగూను, మాండలే, స్వీబో, పేగనుపురములందు పర్యటనము సలిపి, 25వనుండి 28వ తేదీవఱకు కలకత్తాయందును, మార్చి 3, 4 తేదీలు కాకియందును, 7, 8 తేదీలు ఢిల్లీయందును, 11వ తేదీ లాహోరునందును, మార్చి 13 నుండి ఏప్రిల్ 20వ తేదీవఱకు శాంతిలయందును, 21 నుండి 30వ తేదీవఱకు మస్కోరా, ఉర్సు, రాంపూరు పురములందును, మే 1 నుండి జూన్ 15వ తేదీవఱకు కాశ్మీరములోని శృంగార్, అనర్తి పూరు, మార్తాండ, మున్నగు పురములందును పర్యటనము చేయుదురు.

స్విట్జర్లందు తాటస్థ్యము.

పారిసు, జనవరి 10:—స్విట్జర్లందు సేనాధిపతి జనరల్ విల్లిగారితో బెర్న్ నగరమున నొకరు మాట్లాడగా వారిట్లు చెప్పిరి:—స్విట్జర్లందు వై దాడి వెడలమని జర్మనులు నమ్మ కముచెప్పిరి. ఒకవేళ జర్మనులు స్విట్జర్లందుతో యుద్ధమునకు బూనుకొనునెడల స్విట్జర్లందు సేనలు స్విట్జర్లందు కంటుకొని యున్న మిత్రబంధుల సేనలతో జేరి యుద్ధము సలుపును. మిత్రబంధులవారు తమంతట తామే స్విట్జర్లందు సేనలతో గలియుదురు.

బల్గేరియా సితి.

లండను, జనవరి 8:—బల్గేరియా సేనను రోమేనియాపై బంపబడుటకు జర్మనుల కిచ్చినందులకు సాబ్రాంజినగరము నందు 6 గురు ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారిపై తిరుగబడినది బొరిక్ పురమునుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

చతుర్థశాస్త్ర మహాసభ

అధ్యక్షోపన్యాసము.

నిన్నటిదినము జరిగిన శాస్త్రమహాసభయందు చతుర్థశాస్త్ర వహించిన సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గిబ్స్ బోర్న్ గారు యపశ్యసించిన యుపన్యాసమునుండి ఈక్రింది విషయములు ప్రకటితములు:—

అధ్యక్షులు ప్రారంభమున అఖిలభారత శాస్త్ర విద్యా కాలనుగూర్చి నడిచి, ఇదివఱకు జరిగిన మూడుసభలను గూర్చి వచించి, సభ ఉద్దేశములను వివరించి, విద్యాకాలలందు నేర్పబడుచున్న శాస్త్రపాఠములనుగూర్చి చెప్పిరి. శాస్త్రవిషయభివృద్ధికి హిందూదేశమున వివిధప్రభుత్వములు ధనసాహాయ్యమును విశేషముగా జేయుచున్నవి. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు అటవీశాస్త్ర పరిశోధనలయందు కొఱవారు, దేగాడూహలోని అటవీకళాకాలకును సామకు 4 లక్షల రూపాయల నొసంగుచున్నారు. భారతదేశ శాస్త్రపరిశోధనా నిధికి 5 లక్షలను, వ్యవసాయశాస్త్ర పరిశోధనలయందు నిధికి 5 లక్షలను, కాసాలిలోని శాస్త్రపరిశోధనలయందును 1 లక్ష రూపాయల నిచ్చుచున్నారు. స్థానికప్రభుత్వముల వారు అటవీశాస్త్ర పరిశోధనోద్ద్యోగులను నియమింప బ్రతు త్తించుచున్నారు. చెన్న పురి రాజధానిలోని వ్యవసాయ కళా కాలయందు పరిశోధనాకార్యమును జరుగుచున్నది. బంగాళ ప్రభుత్వమువారు శాస్త్రపరిశోధన విద్యలకొఱకు బాలకు విద్యార్థి జేతనము లొసంగుచున్నారు. ఇవిగాక వివిధప్రభుత్వములవారు వస్తుప్రదర్శనాలయాలకు విశేషధనము నిచ్చుచున్నారు. బ్రిటిషు ఇండియాందు శాస్త్రవిషయమున ప్రబాధమునుండి సామకు 70 నుండి 80 లక్షల రూపాయల వఱకు వ్యయము చేయబడుచున్నది. ఇందు సర్వేవిషయపు వ్యయములు చేర్చబడలేదు. ఇదిగాక స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు శాస్త్రవిషయభివృద్ధికి విశేషధనమునొసంగుచున్నారు. ప్రత్యేకసంఘములుగాని, వ్యక్తులుగాని, యొసంగు ధన మత్యల్పము. విశేషముగా శాస్త్రవిషయమున ధనవ్యయము చేసిన వారిలోకి కొంతమందిని తాతాగారు ఆగ్రగణ్యులు పిచ్చుటవారు విశోపాయందు శాస్త్రవిషయక వ్యయములను వివరించి, విశోపాయందును ప్రత్యేకవ్యక్తులుగాని సంఘములుగాని చేయుచున్న సహాయ మత్యల్ప మని నడిచి, ఆమెరికాయందు ఒక ప్రత్యేకవ్యక్తి సామకు 30 లక్షల రూపాయల ఆదాయము వచ్చు ఆస్తిని శాస్త్రవిషయకవ్యయముకొఱకు వినియోగించె నని తెలిపిరి. అనంతరము శాస్త్రవిషయభివృద్ధికి మార్గములను వివరింపుచు ప్రత్యేక ప్రత్యేక శాస్త్రవిషయభివృద్ధికి పాటపడుటకు ప్రత్యేక ప్రత్యేక సంఘము లేర్పాటు చేసి, ప్రతిసంఘపు అధ్యక్షుడును ఆసంఘమువారు చేసిన కార్యక్రమమును ప్రకటింపుచుండవలెననియు, కట్టకడపట అన్ని సంఘములను గలపి మహాసభ జరిపి అన్ని సంఘముల కార్యములను వివరింపవచ్చుననియు వారు మాచించిరి.

పిచ్చుట బోర్న్ గారు శాస్త్రవిషయచర్చ నారంభించి “శాస్త్రపరిశోధన” యను పదమును వివరించి దాని యందలి యర్థమును విరళముగ జెప్పిరి. డాక్టర్ మిన్ గారు “నేచర్” అనుపత్రికయందు పారిశ్రామిక పరిశోధన యంత్రములను గూర్చిన వ్యాసమునందలి మూడువిషయములను బోర్న్ గారు వివరించిరి. అపకృష్టవాదములను పక్కముచేసి శుద్ధిచేయు యంత్రములనుగూర్చియు, పరిశ్రమయందు కష్టమును తగ్గించి సులభముగ యంత్రములయను ఇతర పారిశ్రామికవస్తువులను విశేషముగ తయారుచేయు యంత్రములను, యంత్రోపయోగమునకుల మూలతత్త్వమును, ఇతరవిషయములందు ఆయంత్రములనే వినియోగించువిధములను పరిశోధనలకొఱకు సలుపు ప్రయత్నములను మిన్ గారు వివరించుచుండిరి. మిన్ గారు వివరించిన మూడవవిషయమే నిజమగు శాస్త్రపరిశోధనాకార్యము. బోర్న్ గారు మిన్ గారి “పరిశోధనా” శబ్దార్థమును వివరించి ప్రకృతిశాస్త్రములను, తదితరశాస్త్రములను గౌరవముతోకాచి వాని నభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు ప్రయత్నము సలిపినయెడల శాస్త్రములు సంపూర్ణప్రదములై లోకమునకు విశేషలాభకారులగునని చెప్పి విరమించిరి.

మహారాజుగారు బోర్న్ గారి నభినందించుచు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. బోర్న్ గారి యుపన్యాసము ముగిసిన వెనుక మహారాజు గారు వెడలిపోయిరి. అనంతరము సభవారు శాస్త్రపుస్తకాలయముల విషయమును గూర్చి చర్చించిరి. సర్ సిడ్వి బు రాడ్ గారు చతుర్థశాస్త్ర యందుండి. డాక్టర్ బ్రూడ్ లాండ్సు, డాక్టర్ హావర్డు, వైసెక్, హార్వేల్ నియోగి, మెషి కణ్ గారు యపశ్యసించిరి. కొంత చర్చ జరిగిన వెనుక మఱల చర్చింపబడుటకు విషయము నిలిపి చేయబడెను.

మిక్సిట్ గారు సూర్యగ్రహణమునుగూర్చి బహిరంగ సభయందు యపశ్యసించిన వెనుక మొదటి దినపు కార్యక్రమము జరిగెను.

తపటినుండి సభ వివిధభాగములుగా చీలిపోవును. వివిధవిషయముల గూర్చి వ్యాసములు చదువబడును. వీనిని గూర్చి ఇదివఱకే సభవారు ప్రకటించిరి.

స్థానిక వార్తలు

(సా. విలేజుకుల వద్దనుండి)

జరుగబోవు సంగతులు.

జనవరి 16 నుంక వార్తలు.

చెన్న పురి నగరపారిశుధ్యసంఘ సమావేశము.

సాయం. 1

కుస్తీ పంచాయితీ:—క్రిందటి మంగళ వారము నాడు నాయుడుగారిప్రదర్శనకాలలో నొకకుస్తీ జరిగెను. చుర రామనందు భార్య తి వహించిన భద్ర మ్రోహ్యులు తమ్ముడు ఫజుల్ ఉద్దీనుగారు రామమూర్తిగారి సిద్ధిమ్రోహ్యులతో పట్టు పట్టెను. సిద్ధియే నెల్లినటు లవటివారు చెప్పిరి. గాని ఫజుల్ ఉద్దీనుగారి కది యిష్టము లేకుండెను. తనివారము సాయం కాలము 4-30 గంటలకు వీటిల్లుపార్కు సోకుఇండియను ఎస్టేట్ కు సంఘమువారి ఆట స్థలములలో చురల కుస్తీపట్ట నిశ్చయించెను. ఈ మాత్ర పంచాయితీయూహాయలు.

పంజాబు పటాలములు

“మైయు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక

బొంబాయి, జనవరి 10:—పంజాబు పటాలములను గూర్చి “మైయు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక క్రియిల్లు వ్రాయుచున్నది:—ఇంగ్లండులోని విశ్వవిద్యాలయము లందువలె ఈ దేశమునందలి విశ్వవిద్యాలయములు ప్రాటిపొంది పనిచేసిన యెడల బాగుగానుండును. ఇంగ్లండు విశ్వవిద్యాలయములు తమ యాధీనమునకు విద్యార్థుల నందఱిని సేకరింపజేసెను. నిర్బంధసేనా సంబంధమును ఆలోచనమే పుట్టవచ్చును ఈన ర్మను విశ్వవిద్యాలయములు తీసికొనినవి. ఇంగ్లండునందు పట్ట పరీక్షా భద్రులందఱును ఏదో యొక పటాలముతో తేరిన యెడల యొకకమిషనునందు జేరగలవచ్చుము వారికుండును. పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమునుండి పటాలములలో జేరువారి కిది కమిషనునందు స్థానము లొసంగవచ్చునని నమ్మకము చెప్పినయెడల బాగుగా నుండును. పంజాబు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనమునందలి విషయమే చెప్పబడలేదు. కాని ప్రకటన ములో చెప్పబడిన ఏర్పాట్ల ప్రకారము కమిషనుల నేర్చు అనుటకును వీలుండకపోదు. భారతీయులు సామాన్య సేనకు సిద్ధముగానున్నారని పత్రికలువ్రాసిన విషయమునే పంజాబు ప్రభుత్వమువారు చూచిరి కాని “భారతీయులకు కమిషనుల లో స్థానముల నీయవలెన”ను నాక్యమును అలక్ష్యము చేసిరి.

పంజాబు లెఫ్టినెంట్ గవర్నరు.

పంజాబు లెఫ్టినెంట్ గవర్నరుగారు జనవరి 15-న తేదీని లాహోరునుండి బయలుదేరి 21-న తేదీని తిరిగి వచ్చెదరు.

టపాలు.

గత మాసము 18-న తేదీని బొంబాయినుండి పంపబడిన టపా లండను నగరమున గత సోమవారము బంగ్లా డాచేయబడినది.

MYSORE.

THE SCIENCE CONGRESS.
Scientific Libraries in India.

BANGALORE, January 10.

After Sir Alfred Bourne's address His Highness the Maharaja departed and the Congress discussed the subject of scientific libraries in India. Sir Sydney Burrard presided and Dr. Brooklands of Muir Central College Allahabad, was the principal speaker and was followed among others by Mr. Fyson, D. V. Howard, Mr. Hornell, Mr. Neogi of Rajshahi and Dr. Machichan and Dr. Gilbert Walker. After considerable discussion the matter was deferred for further consideration.

Mr. Michie Smith's Lecture.

BANGALORE, January 10.

The first day's proceedings of the Science Congress came to a close with a public lecture this evening by Mr. C. C. Michie Smith on the Sun. In the course of an instructive paper he explained about the Sun's spots, eclipse and other features of the Sun. The lecture was illustrated by lantern slides. There was a large gathering present to hear the lecture. From to-morrow the Congress will break up into various sections when papers on a number of subjects will be read. Most of the subjects are of technical interest. The Congress authorities had already published abstracts of these papers.

BRIEF TELEGRAMS.

The mail which left Bombay on 18th December was delivered in London on Monday.

His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab will leave Lahore on Monday, the 15th January, for a tour in the Lower Bari Doab Colony. His Honour returns to Lahore on the evening of Sunday, the 21st January.

బిడ్డలను పెంచుటెట్లు?

I

మనదేశములో బిడ్డలెంతగా చుచ్చుటకు
కారణమేమి?

ఈ చెన్నపట్టణములో ప్రతి సంవత్సరమును ఏడాది
లోపు నూతనముగ బిడ్డలు 9,800 ల మంది చనిపోవుచున్నారు.
అనగా పుట్టిన బిడ్డలెందరిలో 290 మంది ఏడాది లోపుననే
చచ్చిపోవుచున్నారు. ఏడాది మొదలు 5 సం॥ క ములలోపు
వయస్సులో 2,800 మంది చనిపోవుచున్నారు. పుట్టిన నెల
మొదలు నాలుగవ వరకు 4,400 మంది బిడ్డలు ఏమేట ఈ పట్టణము
నందు. ఇట్టిలో గలిసిపోవు చున్నావని వినుటకు ఎంత విచార
కరముగ నుండును. ఇంతవఱకు బిడ్డ లేల యేమేట ఆకాల
వ్యవస్థకలం బహున్నాని అలోచింపగా అంగు నూటికి
60 లోపు చనియు నివాంపగల వ్యాధులవలననే చచ్చిపోచ
చున్నానని తెలిసికొని.

సామాన్యముగా బిడ్డలు అక్షయము కాన్డా, బలహీనము,
తల్లిదండ్రుల ముప్పుపడినవలు, మొదలగు వ్యాధులచే తరుచుగ
చచ్చిపోవుచును. ఈ వ్యాధులన్నియు రాకుండచేసికొనుట
కులభ్యము కాని వచ్చిన తరువాత కుదుర్చుట బహు కష్టము.

పాత నుకరములగు చంటిబిడ్డల వలన నేమగును.
తల్లిదండ్రుల గాఢముగా చుట్టిదారిజూపిన అట్లు కట్టుబడియుండును.
కాబట్టి బిడ్డల ప్రాణము కాపాడుటకును, వారలను పెంచుట
కును మనము అన్ని విధములకు శ్రమపడవలసి యున్నది.

మందులు

బిడ్డలకు మనము చేయవలసిన చికిత్సలో మందులు
కడపటిది. సరిగా పాలిచ్చుట, సరిగా బట్టలు వేయుట, సరిగా
వెలుతురును గాలిని ఇంటిలోనికి రానిచ్చుట, సరిగా బిడ్డకు
పోషణ చేయుట ఇవియే బిడ్డయొక్క ఆరోగ్యమునకు ముఖ్య
ము కాని మందులు ముఖ్యముకావు. బిడ్డ తల్లిదండ్రులను తగిన
పోషణ మొదలగు వానిచే వృద్ధిబొందినట్లు మందు లిచ్చు
టచే మెరుగు.

స్నానము.

ప్రతిదినమును, బిడ్డను గోరువెచ్చని నీళ్ళతోను, మెత్తని
మంచి సబ్బుతోను స్నానము చేయించవలెను. ఈదేశము
నందు వారమునకు రెండు, మూడుసార్లు నూనెతో తలంటి నీ
ళ్లుపోయు ఆచారము బిడ్డలకు మిక్కిలి మంచిది. కాని బిడ్డ
అకు గాలిలో రెలంటి నీళ్లుపోయు ఆచారము మంచిదికాదు.
గాలి హెచ్చురేని అవసరము లోపలగాని గదిలోపలగాని
బిడ్డలకు నీళ్లుపోయుట మిక్కిలి మంచిది.

గుడ్డలు

స్నానమునకు వెంటనే బిడ్డకు చక్క-గ తుడిచి నెచ్చ
ని బట్టలతో చక్క-గ కప్పవలెను. బట్టలు మిక్కిలి చిగువు
గాగాని, మిక్కిలి వదులుగాగాని యుండకూడదు. బిడ్డల కె
న్నడును చలికాలి కలగలనియ్యరాదు. ముఖ్యముగా స్నానము చే
సిన వెంటనే చలికాలి తగిలినయెడల తరుచుగా జలుబు
చేయును.

గుభ్రమైన గాలి

బిడ్డలకు సాధ్యమైనవఱకు గుభ్రమైనగాలి ఉండవలె
ను. గాలి దూరని చీకటిగదులలో బిడ్డలను దాచిపెట్టుకూడ
దు. బిడ్డలు తమ ఇష్టముకచ్చినట్లు కాళ్లు చేతులు కొట్టుకొ
నుచు, గొల్లచు పాకుచు, లేచుచు, పడుచు ఆడుకొనుచుండ
వలెను. ప్రతిదిన బిడ్డలను ఎత్తికొని వాళ్ళ కాళ్లుచేతులు ఆ
డకుండ కట్టివేయరాదు.

నిద్ర

బిడ్డలు పుట్టినది మొదలు నిద్రతోనే కాలము గడుపు
దురు. రెండు వీరికి బిడ్డలకు 12 మొదలు 14 గం
టులు నిద్రయింపవలెను. రెండు ఏండ్లు గడచిన తరువాత
కుండ బిడ్డలను పగటిపూట ఒక్కనిద్రను చక్క-గా పోనియ్య
వలెను. మంచిగాని నిద్రపోవు బిడ్డలకు చక్క-ని ఏకాంతి
క తగిలించును. బిడ్డలను ఈ యాగ్యలలో ఊప
కుట్టించగ నే నిద్రపోని యర్హులవలెను. బిడ్డ నిద్ర
పోవునప్పుడు తల్లిచేతులలో పెట్టుకొని కూర్చుండక
పడకలలో చక్క-ని నిద్రపోవునట్లు పరుండపెట్టవలెను. బిడ్డ
రిగగా నిద్రపోని యెడల జబ్బుచేయుచున్నదని చెప్పవచ్చును.

అశిశ్నముగా నున్నప్పుడును, ఆహార మెక్కువై నప్పుడును
బిడ్డలు నిద్రలో లేచిలేచి ఏడ్చుచుండురు. బిడ్డ ఏడ్చుటకును,
సరిగా నిద్రపోక పోవుటకును గల కారణములలో ముఖ్య
మైనది కడుపునొప్పి. కాబట్టి బిడ్డ నిద్రపోనియెడల బిడ్డ
యొక్క ఆహారమును గూర్చి ముందుగా నాలోచింపవలెను.
నల్లచుండుగాని యితరచుండులుగాని ఇచ్చి నిద్రపుచ్చరాదు.

ఏడ్పు

అనుదినమును బిడ్డలు చాలనేళ్ళకు ఒకటి రెండుసార్లు
ఏడ్చగ నోరుతెగచి ఏడ్చుట చూడవచ్చును. బలముకొని
బిడ్డ ఏడ్చుటకును ఊపిరితిత్తులలోనికి చక్క-గ గాలి వ్యాపించి
గత్తప్రసాదమును వృద్ధిపరచును. కాబట్టి అట్టి ఏడుపు బిడ్డ
లకు ఆరోగ్యకరమే. రోగముచే నిరంతరము ఏడ్చు బిడ్డలకు
ఏడ్చగ నానుండక స్వరహీనమై క్రమక్రమముగ మూలుగు
లోనికి నగును. ఇట్టి ఏడుపుచేతనే బిడ్డకేదో జబ్బుగా నున్న
దని గ్రహింపవచ్చును. జబ్బుచేత ఏడ్చుబిడ్డలు ఆకారణ
ముగా అకస్మాత్తుగా ఏడ్చుటకు ప్రారంభించి కొంతసేపేట్టి
యేట్టి అలసి యూచకుండి తిరిగి ప్రారంభించి, తిరిగి నిలిపి
నిలిపి ఏడ్చుచుండును. నొప్పిచేత నేడ్చు ఏడ్చు అకస్మాత్తుగ
ప్రారంభమై నొప్పితగ్గినవెంటనే అకస్మాత్తుగ నిలిచిపోవును.
రోగముచేత నేడ్చు ఏడుపు బిడ్డగానుండును. తరచు
కొయ్యబొడును, రెలవెనుకకు వంగును, ముఖ మెర్రగాకండును.
కడుపునొప్పిచేత నేడ్చు ఏడుపు మిక్కిలి తీవ్రముగానుండును.
కాళ్లు ముడుచుకొని పోవును. పాదము లొకదానిపై నొకటి
రాచుకొను చుండును. పొట్ట ఉబ్బినట్లు చక్క-గా తెలియును.
విరేచనము కాకపోయి యుండవచ్చును. లేదా అతిసారముగా
విరేచనములు హెచ్చుగ నగుచుండవచ్చును.

చెవి నొప్పిచేత ఏడ్చు ఏడుపును బిడ్డగా నేయుండును.
చిన్న చేతులు చెవులవక్క-ను ఆడుచుండును.

ఆకలిచేత ఏడ్చు ఏడుపును రోగముచేత ఏడ్చు ఏడు
పును ఒక తేలికముగనుండునగా జీర్ణము కత్తి నేవియిచ్చునో
అనే పదార్థములు బిడ్డకును మంచివి. తల్లి మనస్సునకు అందో
శనముకూడదు. మనోవ్యాధులను తప్పించ ప్రయత్నింపవలెను.
ప్రస్తుతము మనదేశమునందు సామాన్యజనులలో ఆడవారలు
తమ ఇండ్లలోని పనులను తామే చేసికొన కుండ జరగదు.
కాని సాధ్యమైతంత వరకు తరచు అలసి పోకుండ
ఎంతవని చేయగలరో అంతవనినే చేసికొనుచు ఇతరుల
సహాయముతో కాలము గడపవలెను. చనులను
చను మొసలను శుభ్రముగను, పొడిగను ఉంచుకొన వలెను.
చను మొసలను బిడ్డ నోటబెట్టికొని అనుకూలముగా పాలు త్రా
గుటకు పాలుగా చను మొసలుండ వలెను. బిడ్డ పాలుత్రాగిన
తరువాత ప్రతి సారియును చను మొస చక్క-గా కడిగి నెమ్మ
దిగ తుడిచి పొడిగానుంచుకొన వలెను. మెత్తని సబ్బును
వెచ్చని నీళ్ళను ఉపయోగించిన చాలును.

ఏలూరు వైశ్యసేవా సంఘమువారు వేదపాఠశాలను
స్థాపించుటకు కుతూహలించి యున్నారు.

“కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా వల్లూరు గ్రామము
నందు లక్ష్మీవృషింహ పుస్తకభాండాగార మిటీవల స్థాపించ
బడినది”

బాపట్ల తాలూకా క్రొత్తచెరువూరు గ్రామచెరువు కట్ట
లమీద ప్రజలు బహిష్కరమునకు కూర్చును చున్నారు. దీనిని
మాన్యుటకు తహసీలుదారు తర్రపు చేసినను, మనముతగిన శ్రద్ధ
పుచ్చుకొనుటలేదు. కావున అధికారులు సంగతి సందర్భము
లను విచారించి, పురవాసుల కిబ్బందులను లేకుండజేయవలసి
యున్నాదు.

7 వ తేదీని గుడివాడ తాలూకా గ్రంథభాండాగార
సభ్యులు అంగలూరు బాలసరస్వతి పుస్తకభాండాగార మం
దిరమున చెరువువాడ వేంకటనరసింహముగారి యాజమాన్యము
క్రింద సమావేశమై సంఘముకదాని నేర్పజచి జనసామా
న్యమునకు జ్ఞానాభివృద్ధికై పుస్తకాలయములను, పఠనమంది
రములను, రాత్రి పాఠశాలలను నెలకొల్పుట, అభివృద్ధిగా
వింతుట, ఆంధ్రదేశ భాండాగారోద్యమ వ్యాప్తికి దోడ్ప
డుట, మొదలగు విషయములను చర్చించిరి. సంఘమునకు,
సభకధ్యక్షులయిన నరసింహముగారి నే, అధ్యక్షులుగను, ఇది
వరకుండు కార్యదర్శి, కార్యదర్శికోశాధిపతులుగను చుటికొం
దలు నిర్వాహక సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. సంచత్సరమున
శాకరాప్రయ తక్కువగాకుండ చెల్లించువారు పోషకులుగ
నుండుటకు తీర్మానించిరి.

దేవునికడపయందు శ్రీమ ద్వేంకటరమణ స్వామి
వారికిఁ బ్రకృతము జరుగుచున్న “రావత్తు పగల్ పత్తు” త్వన
ములకుగాను పలువిధ విచిత్రాలంకారములచే నిర్మింపబడిన
మండపము (కోతాయి) 9 వ తేది సాయంకాలమందలి యు
త్సవసమయమున హతాత్తుగఁ గాగితములకు నిప్పెట్లనో యం
టుకొని చల్లార్చుటకు సాధ్యముగాక స్తంభాది సహితముగఁ
బరళురాచుప్రీతి యయ్యెను. జనుల కేమియుఁ బ్రమాదములు
పొసగలేదు. ఈ విచిత్రమండపమునకు సుమారు మూడువందల
యాపాయా లలంకారమునకే సరిపోయెనట!

యధవార్తావాహులవలన నీ క్రింది యచ్చుతసమా
చారము తెలియుచున్నది. సోమరణరంగమునందలి (బిటిసు
ప్రైవివైన్యములలో వాయువాగ్రం(Wireless Telegra-
phy)యేర్పా టెంతయు సుపయోగకరముగ నున్నది. క్రింద
శీఁగిదిశమువారు వివిధ ఆకాశయానములవారితో నిరాఘాట
ముగ ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నడపుచున్నట్లు తెలియు
చున్నది. అందుచే ననుచుముగ శత్రులుండు స్థానము నెఱిగి
శీఁగరుల కాల్పుటకును, ముందున కట్టనే పోవుటకును మిత్ర
మండలివారికి వీలగుచున్నది. ఆకాశయానములనుండి శత్రు
కదనముల నన్నిటిని క్రిందివారికి తెలియబరచుటకునలన శత్రు
మరణసంఖ్య విశేషముగ వృద్ధిబొందుచున్నది.

అభివన భీమసేనుడగు

ప్రొఫెసరు రామమూర్తిగారు.

(o)

ధర్మప్రదర్శనము. ఉపకార ప్రదర్శనము.

1916 వ సం॥ జనవరినెల 11వ తేది

గురువారము రాత్రి 9-30 గంటలకు

(1) శారద బాలికవిద్యాలయము (2) భారత
బాల భక్త విహార సమాజము (3) చెంగల్పట్టు
ఎలిమెంటరీ స్కూలు (4) హిందూ యూనియన్
కమిటీ స్కూలు (5) అమరావతి విద్యాలయం
(6) క్రిస్టియనుకాలేజి స్టూడెంట్స్ యూనియన్
(7) ఎగ్మూరు కాలికాపాఠశాల.

ఈ 7 పాఠశాలలకును నేటి ప్రదర్శన లబ్ధ
మగు ధన మొసంగబడును.

* * *
జనవరి 13వ తేదీనవారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు

మద్రాసు వైల్డర్స్ ఫజల్ డిక్షనరీ

ప్రతిమల్లుడు

ప్రొఫెసరు రామమూర్తి చాంఫియను మల్లుడు

సిద్ధి ఫైల్డర్సుకున్న

కడపటి మల్లయ్యధము ఘనముగా జరుగును.

గెలిచినవారికి రూ. 1000 ల బహుమానము.

టిక్కెట్లు—నేల అ. 8, గ్యాలరీ ధా 1.

తెలిమ తరగతులకు యథా ప్రకారమే.

* * *
జనవరి 14వ తేది ఆదివారము 9-30 గంటలకు

హోల్కార్ మహా గా వైల్డర్సు

అల్లాబక్షుకున్న,

ప్రతిమల్లుడు

ప్రొఫెసరు రామమూర్తిగారి ప్రసిద్ధ ఆజేయ

మల్లుడు సాదకు వైల్డర్సుకున్న

గొప్ప మల్లయ్యధము జరుగును.

గెలిచినవారికి రూ. 1000 ల బహుమానము.

కాలపరిమితి 45 నిమిషములు మాత్రమే.

* * *
పంజాబు షూల్స్ వైల్డర్సు వాహుకున్న

ప్రతిమల్లుడు

సిరాజిద్ వైల్డర్సుకున్న

మల్లయ్యధము.

గెలిచినవారికి రూ. 100 ల బహుమానము.

కాలపరిమితి 20 నిమిషములు.

నీలము—ఎస్సెనేడు.

THE GREAT WAR.

Allied Reply to President Wilson.

Salonika Front's Importance Undiminished.

Enemy Forces Advancing to Support Greek King.

GERMANS AIM AT TAKING ALL RUMANIA.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Anglo-Persian oil Company. Satisfactory Report.

LONDON, January 10. Speaking at a meeting of the Anglo-Persian Oil Company to-day, Mr. Greenway said that the result of the year was satisfactory, considering the war. German attempts to induce Persia to depart from her neutrality had completely broken down. German agents were completely discredited and had either cleared out or taken refuge with the Turks. The relations between the Company and the Persian Government were most cordial. In spite of difficulties, considerable progress had been made with the new pipe lines. There was further evidence of the extraordinary richness and extent of the oil fields of Persia, and by acquiring two-third interest in the Company the Imperial Government had secured for the nation an enormously valuable asset while affording British consumers a most valuable safeguard against monopoly.

The New War Loan.

LONDON, January 10. Secrecy is maintained regarding the war loan, but it is not doubted that there will be two distinct issues long-dated and short-dated free of income-tax. Probably big banks will be invited to co-operate in affording novel facilities to would-be investors by advances for immediate purchase. The issue has been postponed till January 12th. A meeting for the furtherance of the loan is being held at Guildhall on the 11th inst. Mr. Bonar Law and Mr. McKenna will be speakers. Members of the Cabinet will also speak in leading provincial centres.

New British Minister.

LONDON, January 10. THE HAGUE.—Sir Walter Townley has been appointed British Minister to the Hague.

British Agriculture.

Parks to be Allotted to Grow Vegetables.

LONDON, January 10. The King has consented to the immediate ploughing up of several hundred acres of Richmond and Bushey parks for cultivation of cereal and fodder crops with the object of increasing food supplies. Allotments will also be selected in Kensington gardens, Hyde Park, and Regents Park accessible to the public for cultivation by Park staffs, of vegetables suited to London soil and atmospheric condition. A responsible person will instruct enquirers.

Trade Commissioner Service.

Extension Suggested

LONDON, January 10. The committee of the Board of Trade on commercial intelligence, Sir Albert Stanley presiding, considered proposals for a large extension of Trade Commissioner Service to British Dominions, also for commercial missions and other matters relating to organisation of British overseas trade.

Why Has Not Entente Accepted Peace Terms?

LONDON, January 10. The Labour Minister Mr. Arthur Henderson recently told an American interviewer that one of the reasons the Entente could not accept peace on the basis of the "status quo ante" was that while Germany had failed to conquer her enemies she had conquered her allies and made the middle Europe a political reality (Pioneer cable).

The Premier Received in Audience.

LONDON, January 10. Mr. Lloyd-George was received in audience by the King to-day.

Obituary.

LONDON, January 10. The death is announced of the novelist Sir William Magnay.

GREECE.

Allied Ultimatum to Greece.

LONDON, January 10. The Allied Ultimatum to Greece expires about mid-night.

Swifter Allied Action.

Result of Rome Conference.

LONDON, January 10.

That swifter action with regard to Greece will result from the Rome Conference appears from a statement made by M. Briand, on his return to Paris, that he was fully satisfied regarding Italy's strong resolutions. He added that Italy's attitude was never doubtful, but a complete understanding had now been reached in matters of detail. It is assumed by the London papers that some extension of the Allied purpose in Greece beyond that in which Italy has previously joined is about to be made.

Doctor Dillon declares, that the Allies, with the exception of Italy, have throughout misunderstood the Greek imbroglio and failed to deal frankly and resolutely with King Constantine as an enemy. Their blockade has inflicted great hardships on the population, but has left the Monarch unmoved. The "Daily Telegraph" commenting on Dr. Dillon, anticipates action which will not leave King Constantine unmoved.

Agreement on Question of Macedonia Reached.

LONDON, January 10.

A telegram from Rome says:—Complete agreement was reached at the conference on the question of Macedonia. The Salonika front has lost none of its importance.

Enemy Advancing to Support Greek King.

LONDON, January 10.

SALONIKA.—Everything indicates energetic enemy action in the region of Monastir where it is reported that a Bulgarian regiment has arrived from Dobrudja and the remainder of the division is coming besides an Austrian regiment from Kalkandeli. The principal object of the Enemy will be to support King Constantine. Possibly some German reinforcements will attempt to work south round Lake Ochrida in order to join the King Constantine.

AMERICA.

Germany and America.

German Paper's Bitter Article.

LONDON, January 10.

AMSTERDAM.—The "Rheinische Westfälische Zeitung," in a bitter article says:—"Americans have every reason to entertain the friendliest feelings towards us since they have done everything to oblige Great Britain and nothing to oblige Germany." The paper endorses Count Reventlow's views with regard to the singling out of German war heads, and contends that, if America is really in earnest about the restoration of peace, she should state the conditions of her friendship not in Berlin, but in London."

Crown Councillors and the Allies' Note.

LAHORE, January 10.

LONDON, January 9th.—According to one report from Athens M. Lambros, advocate the acceptance in principle of the Allies' note with modifications. All other Crown councillors advised its rejection.—("C. and M. Gazette.")

America and Switzerland.

LONDON, January 10.

WASHINGTON. President Wilson has personally thanked the Swiss Minister for Switzerland's offer to co-operate in peace note.

Allied Reply to President Wilson. To Be Delivered To-day.

LONDON, January 10.

Reuter learns that the Allied reply to President Wilson will be delivered to the American Ambassador in Paris to-day or to-morrow. It is a fairly long document, and there is reason to believe that it will indicate generally the terms on which the Allies are prepared to discuss peace. It will be published in France forty-eight hours after President Wilson has received it.

Germany And Her Allies.

Peace Position to be Defined.

LONDON, January 10.

AMSTERDAM.—After the Entente has replied to President Wilson, Herr von Bethmann-Holweg in the Reichstag will further define the position of Germany and her allies. Germany will simultaneously address representations to the neutrals who supported President Wilson's proposal.

TELEGRAMS.

Death of Colonel Cody.

LONDON, January 10. A Telegram from Denver announced the death of Colonel Cody known as "Buffalo Bill".

RUSSIA

Russian Premier Resigns.

LONDON, January 10. PETROGRAD.—M. Trepoff, Premier, and M. Ignatieff, Minister of Education, have resigned. Prince Gontze has been appointed Premier and M. Kutchitsky, Minister of Education. Both are Senators.

Changes Wholly Unexpected.

Ministerial changes in Russia were wholly unexpected and so far cannot be explained.

SPAIN.

The Spanish Cabinet.

LONDON, January 10. MADRID.—The Cabinet remains in office.

Spanish Pride Revolts

Against German Pressure.

LONDON, January 10. MADRID.—The fact that the Cabinet is remaining in office after receiving assurance of King's confidence demonstrates that Spanish pride has revolted against German pressure. All parties appear to have combined to support the Premier in this international matter. It is reported that the German Ambassador will shortly be replaced.

No Foreign Pressure to be Tolerated.

LONDON, January 10. The Premier M. Romanones declares he will never resign under foreign pressure.

Energetic Action Suggested.

LONDON, January 10. PARIS. A Telegram to the "Temps" from Madrid says that M. Alvarez head of the Reform Party referring to torpedoing of Spanish Steamers said that Spain ought to adopt energetic measures. Government ought to decree an embargo on German vessels taking refuge in Spanish ports and cut off grants enjoyed by thousands of strangers which Spain was generously sheltering.

SWITZERLAND

Swiss Neutrality.

German Assurances to Switzerland.

LONDON, January 10. PARIS.—General Wille, Swiss Commander-in-Chief, interviewed in Bern, stated that Germany had given an assurance that she would not invade Switzerland, but he added that, in the event of invasion, the Swiss Army would act in close conjunction with the adversaries of her enemies whose entry on the side of Switzerland would, so to speak, be automatic.

BULGARIA.

The Government Attacked.

In the Sobranje.

LAHORE, January 10. LONDON, January 9th.—A wireless Zurich message says that six deputies attacked the Government in the Sobranje for presenting the Bulgarian army to Germany, for attack on Rumania, and the needless sacrifice of Bulgarian lives.—("C. and M. Gazette.")

HOLLAND.

Rising in North Sumatra Suppressed.

LONDON, January 10. BATAVIA.—The "Java-bode" reports a new revolution in North Sumatra in which a Government official named Muller has been killed. Military forces are suppressing the rising.

GERMANY.

Coal Supply.

LAHORE, January 10. LONDON, January 9th.—It is reported from the Rhine that the supply of coal from Germany is unsatisfactory. Imports from Great Britain are increasing.—("C. and M. Gazette.")

AUSTRIA.

Austrian and German Relations.

LONDON, January 10. The Austrian Emperor has followed the Kaiser's lead and issued an order exhorting the troops to fresh efforts. But the news from Vienna is apparently not yet quite satisfactory to Berlin. According to a Berne telegram published in the Italian "Ida Nazionale" the German Government has sent a plain intimation that any interior political transformation of Austria Hungary will be considered by Germany as an attempt to violate engagements made with the German Empire. At the same time there are signs of Bulgarian dissatisfaction and the "Vossische Zeitung's" Sofia correspondent wires that while the fear that Bulgaria might forsake her present friends is not great, it would be well to put the friendship on a fixed basis.—("Pioneer cable.")

TELEGRAMS.

SEA WAR FARE.

Vessels Sunk.

LONDON, January 10.

The following steamers have been sunk:—
British "Lesbian."
French—"Argentine Corel."
Japanese—"Chinto Maru."
Norwegian—"Borgholm"—"Markland"—"Laupar" and "Halsb."
Three sailing ships have also been sunk.
Captain Fry of the "Lesbian" has been taken prisoner by the Germans.
The Norwegian steamer "Lopus" and the Danish "Svend" both of which were en-route for England, have been seized by Germans and taken to Hamburg and Swine-münde respectively.

RUSSIAN FRONT.

Renewed Russian Activity.

Mitau Menaced.

LONDON, January 10.

The island in the Dvina captured by the Russians is about a hundred miles southeast of Riga. A German communique speaks of Russian raids in the vicinity of Friedrichstadt fifty miles east of Mitau hence it is apparent that the renewed Russian activity in the north extends over a front of approximately a hundred and fifty miles, including important strategic positions of which Mitau is the most important as a depot for stores and junction of many railways and roads, and situated on the navigable river Aa. It was a German attack which developed the important Russian counter-offensive which has already brought the Russians to within a dozen miles off Mitau. The positions they captured between the western extremity of Lake Labi and the village of Kalinen were strongly fortified in tiers, a considerable height about the flat country, and their conquest directly menaces Mitau.

Battle West of Riga Continues.

LONDON, January 10.

A Russian wireless communique says:—A battle west of Riga continues. We have captured position between Tirul Marsh and the River Aa. Since January 1st we have captured twenty one heavy and eleven light guns.

A German Report.

LONDON, January 10.

A wireless German official message says:—In a heavy snow storm the Russians recaptured the Glandon islands north of Riga. An attempt against the west bank of the Dvina failed. The enemy is tenaciously defending the valleys in the Beretz mountains into the Moldavian plain. We are advancing step by step.

Guns and Prisoners Taken.

LONDON, January 10.

PETROGRAD.—The Russians have captured a thousand prisoners and a score of guns, including heavy guns south-west of Riga.

RUMANIAN FRONT

The Germans in Braila.

German Correspondents' Claim.

LONDON, January 10.

AMSTERDAM.—German correspondents claim that three hundred wagon loads of grain were captured at Braila. They confirm the destruction of factories and state that most of the population remains.

German's Aim.

A "Times" message from Jassy says that it is not doubted that the Germans are aiming at the immediate occupation of the whole of Rumania. Despite the inclemency of the weather, they are bringing up new troops and pressing their attacks with extraordinary violence.

Eight attacks against heights north of Kasino failed. Enemy pressed the Rumanians back south of Kekozza but a counter-attack regained position and 270 German prisoners were taken.

BRITISH FRONT.

Further British Raids.

LONDON, January 9.

Marshal Sir Douglas Haig, in to-night's communique, says:—We successfully entered trenches opposite Halluch. Our artillery was active on both banks of the Ancre in the Gommecourt salient, and we also caused a large explosion northward of Whistje.

LONDON, January 10.

The British communique says:—We seized and consolidated a section of trench eastward of Beaumont Hamel and took 140 prisoners. Other prisoners were taken in a raid eastward of Locs. We entered trenches opposite Armentieres, killing a number.

INDIAN TELEGRAMS.

—O—O—
(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 10.

The following telegram dated the 8th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

TELEGRAMS.

The British carried out a successful daylight raid south of Arras, entering the enemy trenches on a wide front, penetrating to his third line and damaging his defences. A successful raid was also made south of Armentieres. The British captured two hostile posts north of Beaumont Hamel.

Nothing important occurred on the French and Italian fronts.

Considerable fighting has taken place near Riga, where the Russians captured two rows of trenches, 14 miles to south-west, and took 500 prisoners and battery guns. Enemy attack down the mountain valleys of Moldavia continues to make progress at various points.

Heavy fighting has taken place both north and south of Focsani, and the Russians assuming the offensive were able to press back the enemy at a point 12 miles south-east of Focsani.

The Russo-Rumanians had evacuated Braila after destroying stores and withdrawn to the north-east of Sereth. Galatz is now under fire.

General Smuts is still further pressing the enemy in East Africa and has reached Kibamhive.

The D. G. of Archaeology in India.

SIMLA, January 10.

Sir John Marshall, Director-General of Archaeology in India, will be in Ceylon from the 18th to 30th January and will visit Kandy, Anuradhapura and Polonnaruwa. One of the main objects of his visit to Ceylon is to present some of the recently discovered Buddhist relics to the Buddhist community. His dates thereafter are 5th to 20th February, Rangoon, Mandalay, Shwebo and Pagan; 25th to 28th, Calcutta; 3rd and 4th March, Benares; 7th and 8th Delhi; 11th Lahore; 13th March to 20th April Sairaikala; 21st to 30th, Agra and Urs and Rampur; 1st May to 15th June, Srangar, Avantipur, Martana and other cities in Kashmir.

CALCUTTA.

Application for Injunction.

CALCUTTA, January 10.

At the High Court to-day before Mr. Justice Greaves an application made on behalf of Leibaoak Syndicate for injunction against Messrs Turnbulls Ltd. of Glasgow restraining them from parting with certain prospecting licence was called on for hearing. Leibaoak Syndicate which was formed in 1912 purchased certain wolfram properties in Burma in 1914. They approached Messrs Turnbulls and it was agreed that the latter would put in twelve thousand pounds and float a company in London to take over the property with £50,000 capital out of which twenty thousand was to be divided thus—two thirds should go to Messrs Turnbulls and one third to the syndicate. It was alleged that Messrs Turnbulls constituted a totally different company. They went to Burma and got license to the company direct. The Syndicate then filed a suit and prayed for an injunction. Eventually Messrs Turnbulls agreed, pending the hearing of the suit, not to deal with seven thousand five hundred shares or to further charge or deal with interests in 12,000 shares.

Municipality's Address to

Lord Ronaldshay.

On His Arrival.

CALCUTTA, January 10.

At its meeting yesterday afternoon the Calcutta Corporation appointed a committee to draft an address of welcome to be presented to Lord Ronaldshay, Governor designate of Bengal, on his arrival.

BOMBAY.

Indian University Students.

For Military Service.

BOMBAY, January 10.

Giving its warm wishes for success to the proposal to recruit a company or double company from the Punjab University graduates and matriculates, the "Times of India" says:—It would be a fine thing if the Universities of this country were to emulate the achievement of the Universities in England, which gave up to the army practically all their students and the younger members of their staffs long before there was any talk of compulsory service. But the graduate in England who has just joined the ranks, whether in one of the so-called class corps or in any other unit, has always had the knowledge that if he proves his ability he may obtain a commission. We should like to hear that the Punjab men who join the projected company will be given an assurance that the road to the commissioned rank is not barred to them. There is no hint of this in the communique issued by the Punjab Government, and though the scheme certainly provides the means for gratifying the wish of the educated section of the public to be of personal service, it is on that account incomplete. The Punjab Government refers to the expressions of readiness to serve which have been made in the press, but it has apparently ignored the corollary, which has seldom failed to find expression, that Indians should be granted commissions.

Proposed L. L. D. for Dr. Mackechan.

BOMBAY, January 10.

At the meeting of the Senate of the Bombay University to be held on the 27th January Sir N. G. Chaudhary will move that the Honorary degree of Doctor of Law be conferred on the Rev. Dr. Mackechan, D. D. Principal of the Wilson College, Bombay, and Vice-Chancellor of the Bombay University on the ground that as an educationist and scholar of distinction and ripe experience who has laboured strenuously to further educational interests of this Presidency. During the last forty-two years of his public life in the city of Bombay, he is, in the opinion of the Senate by reason of eminent position and attainments a fit and proper person to receive such a degree.

TELEGRAMS.

BURMA.

Burma Council.

RANGOON, January 10.

At the meeting of the Burma Legislative Council to-day under the presidency of H. H. the Lieutenant-Governor, the Burma Excise Bill, the Burma Salt Bill and Water Hyacinth Bill were passed. In reply to a question by an Hon'ble member the Hon'ble Mr. Webb said the question whether the University of Burma Bill should be introduced in the local Legislative Council or in the Imperial Legislative Council was now under the consideration of the Government of India. On the motion of the Hon'ble Mr. Rice leave was given to introduce the Burma Towns Amendment Bill, giving power to Deputy Commissioners in Burma power to prohibit carrying of 'dahs', bludgeons, loaded sticks, clasp knives, hunting crops, and other offensive weapons in any place and the Bill was referred to a Select Committee to report by the 13th March.

On the motion of the same Hon'ble Member leave was given to introduce the Rangoon Hackney Carriage Bill, by which separate penalties are provided for offence in connection with rickshaws and hackney carriages. The Bill was referred to a Select Committee to report by the 10th March to which date the Council adjourned.

PUNJAB

Sir Sunder Singh

And Post War Reforms.

LAHORE, January 10.

The "Observer," Lahore, publishes in full the letter which Sardar Sunder Singh Majithia has addressed to his constituents of the Punjab Provincial Council on the subject of post war reforms. The Sardar Sahib writes:—The contents of the memorandum were kept a sealed book from me and naturally the subject appeared to me to be far too important to deserve only a few minutes perusal for affixing my signature. On a cursory reading of the contents, it is not for me to say more about it, and I would have certainly refrained even the mention of this discourtesy, but the circumstances of so much being said about the matter, and my duty towards you who were good enough to honour me with your confidence by returning me to the Imperial Legislative Council and there to sit as the elected representative of the non-official members of the Punjab, demands a mention thereof. All this however, will not, and should not, affect our judgment of the real issues. We have to see what the requirements of the country demand in the present stage and at the present moment, and what should be our prayer to the benign Government about post war reforms. The subjects mentioned in the memorandum have been absorbing the country's attention, and naturally some occasions will demand an expression of my opinion, as your representative on the Imperial Council. I would, therefore, feel obliged to be favoured with your counsel on the subject. May I request for a speedy reply. It is understood that a reply to the above is in circulation along with this letter.

UNITED PROVINCES.

General May on the War.

A Lecture at Lucknow.

LUCKNOW, January 10.

General May, lecturing on the war, said that Germany claimed to have taken Poland, destroyed Serbia and occupied Belgium, but with the war went on as if nothing had happened, because she had not been able to conquer the armies in the field. The Rumanian army re-equipped would come forward at the right time just as the Serbian army had done. Referring to the duration of the war, he said:—"History tells us that Frederick the Great took 7 years to be successful in his attempts. Wellington took 6 years to win the Peninsular War. The war with Napoleon lasted for 20 years. Even the Crimean war was begun in 1853 and ended in 1856. Is it then to be wondered that we have not knocked out Germany in two years with all her preparedness which, in the words of Theodore Roosevelt, is a measure of Germany's dishonour? When this war began it was said that we would not be able to carry it on for even a year, but here we are, after 2 years of war, determined to carry it to a successful end and Germany asking us to make peace.

Attachment of Officer's Pay.

Allahabad High Court Judgment.

ALLAHABAD, January 10.

At the Allahabad High Court Mr. Justice Walsh and Mr. Justice Figgott delivered an important judgment on the question of attachment of an Indian Army Officer's pay in the case of Ramchander Dohia vs. Major Hay. Ramchander obtained a decree against the officer, now on field service, and applied to the Ajmer Court for attachment of one half of the officer's pay in execution of the decree. The officer objected and urged that the pay of an officer of His Majesty's Indian Army was not attachable under the Civil Procedure Code. The officer's appeal was dismissed and reference was made to the High Court. Their Lordships referred to the case of Colonel Lecky vs. the Bank of Upper India and to the decision of the Bombay High Court reported in L. R. 27, Bombay, and said there were cases which were clearly in favour of the creditor in the present case. It was worth while to note at once that the decision in Colonel Lecky's case was to the effect that the salary of an officer of the Royal Artillery while serving in this country was not liable to attachment. The line of reasoning followed by the learned judges might or might not affect the somewhat different issue now before their Lordships. But it was quite certain that the decision itself was no authority on the subject of the salary of an officer of the Indian Army. The question now before their Lordships turned upon the working of Clause B. of Sub-Section 2, of Section 60, Civil Procedure Code, Act 5 of 1908. That Sub-Section had been repealed by the Repealing and Amending Act No. 10 of 1914. In their opinion the decision of the Ajmer Court was correct, and the order attaching half of the salary of the Officer in question was rightly passed.

దేశాభిమానము

దేశ భావలు.

(జి. సుబ్బారావుగారు.)

ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ మున్నగు దేశములలో నొక్క విధమయిన భావయే యెల్లడల ప్రవర్తించుచున్నది. రాజకీయ భావయు సర్వజనలకు మాత్రమే భావయు నొకటియే యున్నది. ల్యాటిన్ అను భావమాత్రము వారికి నన్నింటికి మాతృకయై యున్నది. అదియు గ్రంథము గాని భావితముగ లేదు. అట్లు మాటలాడు భావ లోకటియే యెల్లడల నుండినను వానినే మాతృ భావగల జనులు కొందరుండుటచే నట్లు వర్తించుచుండును. కావున సర్వ సామాన్యముగ నా యింగ్లాండు మున్నగు దేశములలో నొక భావయే వ్యాప్తిగలిగి యున్నది. దానినే తత్పండితులు విశేషముగ వృద్ధిపఱచి యున్నారు. ప్రకృతి శాస్త్రములేమి, న్యాయశాస్త్రములేమి, గణితశాస్త్రములేమి, ముఖ్యములగు చారిత్రములేమి, యతిమఖ్యములగు నిఘంటువులేమి, యానీతి ననేక విధములగు గ్రంథముల రచించి తమ భావాదేవిని సర్వాలంకార సహితగ నొనర్చియున్నారు. మన భరతదేశ మట్టిపుణ్యమునందొక యసంఖ్యాకములగు భావలు కలిగియున్నది. ఇందుకు తోడుగ మనరాజకీయభావ మతియొకటియే యవశ్యపరమీయమై యున్నది. ఇది ప్రభువు భావ కావున మనము నేర్చుకొనుట ధర్మమే. వట్టిధర్మమే గాక యాభావయందానితేజనవా దైవయెడల ననేకవిధముల నుద్వేగములకైకొని తన ప్రాపంచికమును సుఖముగ జరుపుకొనును. ఈ రాజకీయభావ దేశమంతటను వ్యాపించియుండుట సహజమే యయినను నది యెంతవర కవలంబితమో యెంతవరకు దానినివాడుటకర్తవ్యమో గౌరవించుటయు న్యాయమే ఈ యంశమును గమనింపక మాతృభావయెడల తాత్పర్య మొనర్చుట మనలోపము. తల్లినిబట్టిగా నవతితల్లియని మారుతల్లియని సంబంధనాయములు కలిగినవి. తల్లిని గౌరవింపనివాడు మారుతల్లిని పూజించినయెడల హాస్యాస్పదమగును. నిందార్థమగును. కావున తన్ను బహిఃప్రాణముగ నెంచి సంగ్రహించిన తన తల్లియే భావను చిన్ననాటినుండి తనకు మద్దగ నేర్చినో అట్టి భావనే తనకు దేశభావగ నెంచి దానిని నాజన్యము గౌరవింపవలెను.

మన దేశములో, తెలుగు, కన్నడము, ఆరవము, మళయాళము, హిందీ, మొదలగు భాష లన్నియు లెక్కకు మిక్కిలియై యున్నవి. వీని నన్నిటిని నొక్కటిగఁ జేయుటకు కాదు. దొరతనమువారు సయితము తమ భాషాయోషాచుడికి నీ దేశభాషాసతుల ననుసరించు చెలికత్తెలనుగ నాయా జిల్లాలయందు నియమించుకొన్నారు. భాషలు నేఱుకొలది యొకరిమాట యొకరికిఁ జెలియక, యొక దేశమునఁ బుట్టి పెరిగి, యొక్క దేశమునకై నేరచేయుచుండినను పరస్పర స్నేహములు నభిమానములు శీఘ్రముగ కలియటకు వీలు లేకున్నది. ఈ భాగము నేకీభవించుటకు యత్నములేదు. ఏమిచేయ నగును. ఏది యెట్లున్నను ప్రతివాడును తనభాషను జక్కగ నేర్చుకొనెను. చక్కగ మాటలాడవలెను. చక్కని గ్రంథములను వ్రాయవలెను. తనభాషను జక్కగ మాటలాడనివాఁ డుండునామాటలాడకుండునా యని ప్రవృత్తిపవచ్చును. ఇందుకు సంగ్రహముగ ఒదులు వ్రాయుచున్నాను. భాష బాగుగ నేర్చినవారు సయితము తమ భాషయందు నిత్యభాషాపదముల నపరిమితముగ చేర్చి మాటలాడుదురు. ఎట్లగు.

ఏమిందీ మీ Sonకు ఇంట్లో private tuition engage చేయండి. School లో Teachers సరియైన care తీసుకొని teach చేయరు. Knowledge ఎట్లు improve అవుతున్నది. ఫిండెక్స్ ఫౌండేషన్ బాగవేయవలెను. Educationకు గాను యెంత Spend చేసినను loss లేదు. నా advice తీసికొనుడు, అనియు, నానివాచము Monday నాడు అవుచున్నది, వారికి మాసలాము చెప్ప, మావానితలలో Mud ఉన్నది, మీరు మేము మరల యెప్పుడు భేటీ అవుదాము, ఒంటిగా పోతాను ఫర్వాలేదు, ఫరాకత్ గా నిద్రపోవుచున్నాడు, నీమొకుము చెలాయించితే యెవడు వింటాడు. నాకు బాధేండ్లు జేకులేదు. ఈ ప్రకార మనభాషా పదముల వాడుదురు.

ఇట్లు చేసి భాషాప్రాశస్త్యము పెండుపకూడదు. వినవానికి నర్థముకాని పక్షముననో, తెల్లభాషమునకు మనభాషయందు తగినశబ్దము తెలియకున్ననో ప్రైవేటకారము ఇతరభాషాభాందలి మాటల నాడవచ్చునగాని నిరంతరము సర్వసాధారణముగ, నిష్ప్రయోజనముగ న్యభాషాపదములను జేర్చి భాషింపవలె? మనభాష నగౌరవించవలె? ఇంటియేగాక మనపు ప్రకభాండా గారమునం దితరపు ప్రకభాండాగారములక గల యే విధమయిన గ్రంథములు లేనో యట్టివానిని భాషాంధీకరణముచేత గాని స్వయముగ గాని రచింపవలెను. మన గ్రంథమాలయందు గల లోపములను బాహుదోలవలెను. ప్రకృతము విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలవారు మొదలగు దేశభాషాభిమానులు, దేశీయ కారపరమలను మనభాషలోనే గ్రంథములను ననేకములను ఇతరభాషలలోనుండి సర్వజనోపయోగముగ పరివర్తనము చేయుచున్నారు. శాస్త్రములు, చరితములు, గణితములు, మొదలగు మనగ్రంథమాలలోపములను తీర్చుచున్నారు. ఇట్లనే యందఱును దమదమ భాషాసేవచేసి భాషాదేవిని నల్లంకరించుచు రావలెను ఇదియే దేశభాషాభిమానము

చెన్నపురి దక్షిణమహారాష్ట్ర రైల్వేకంపెని, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)

నో టీ సు.

ఈ క్రింది మార్పులు 1917 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 1-వ తేదీనుండి అమలులోనికి రాగలవు. ప్రయాణీకుల శ్రేణు. చెన్నపురి దక్షిణమహారాష్ట్ర రైల్వేకంపెని

ఇంటరుమిడియేటు మూడవతరగతి ప్రయాణీకుల ఒక ప్రయాణమున కగు శ్రేణు ఈ క్రింది విధముగ మార్పు చేయదమయినది.

మొలు 1-కి దన్నుడిలు.

ఇంటరుమిడియేటు క్లాసు.	మదరాసు వాల్తేరు సెక్షను, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ బ్రాంచి లైనులు, మదరాసు రాయచూరు సెక్షను.	మొదటి 300 మైళ్లకు 4 1/2 నమ్మీసేలు. ఆంతకు పైబడిన దూరమునకు 2 1/2 డు.
	పూనా, బెంగళూరు సిటీ (బ్రాంచి లైనులు గాక) బెజ్ వాడ, బందరు సెక్షను.	మొదటి 300 మైళ్లకు 8 నమ్మీసేలు. ఆంతకు పైబడిన దూరమునకు 4
మొయిలుబాడి మూడవతరగతి	బ్రాడ్ గ్యాజి (ఇతర బ్రాంచి లైనులుగాక విశాఖపట్టణము బ్రాంచిలైను సహా) పూనా, మిరాట్ సెక్షను. కోలాపూరు, మైసూరు (మిమోగా బ్రాంచి మినహా) గుంటకల్లు, బెంగళూరు సిటీ, లోండా, మార్బగోవా హార్బరు సెక్షను.	" " 3
	బ్రాడ్ గ్యాజి (బ్రాంచి లైనులు సహా) పూనా, మిరాట్, గుంటూరు.	మొదటి 200 మైళ్లకు 2 1/2 నమ్మీసేలు. ఆంతకు పైబడిన దూరమునకు 2
ఇతర బండ్లలో మూడవతరగతి	మచిలీపట్నము మీటరుగ్యాజి సెక్షనులు. డల్లియు. ఐ. పి. సెక్షను	" " 2 1/2
	ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేలోని ఇతర అన్ని సెక్షనులలోను	" " 2

మదరాసులోని ఏ రెండు స్టేషనుల మధ్యనైనను కోలాపూరు గోల్డ్ ఫీల్డ్స్ రైల్వేలోని ఏ రెండు స్టేషనుల మధ్యనైనను ఇప్పుడు యిచ్చుచున్న ప్రత్యేకపు మూడవ తరగతి తగ్గు రేట్లు రద్దుపరచదమయినది. పై రేట్ల ప్రకారము లెక్కపెట్టి

ప్రయాణీకులు ఒకటికి ఒక అణాకు తక్కువ కాకుండా ఛార్జి చేయబడును. 2. చౌకతిరుగుప్రయాణపు టిక్కెట్లు. ఈ క్రింది చౌకతిరుగుప్రయాణపు టిక్కెట్లు రద్దుచేయబడును.

1916 వ సంవత్సరపు 25-వ నెంబరు కోచింగు గైడు రిఫరెన్సు.

పేరా	పేజీ
(ఏ) ఇంటరుమిడియేటు క్లాసు రిటరన్ టిక్కెట్లు	51 (a) ii 103
(బి) వారము పరిమితిగల రిటరన్ టిక్కెట్లు	54 105
(సి) తిరువళ్లూరు, తిరుత్తనీ పండుగ రిటరన్ టిక్కెట్లు	55 106

తాజాకలము } సాధారణపు రేట్ల చొప్పున అయ్యే ధనమును పుచ్చుకొని పండుగ ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థము టిక్కెట్లు ఇయ్యబడును. 3. తగ్గింపబడిన కూలీ రేట్లు. నార్త ఉత్తర రైలుస్టేషనులు, కలకత్తా మధ్యను కూలీ ప్రయాణీకులకు గాను తగ్గింపబడి యున్న మూడవ తరగతి ప్రయాణపు రేట్లనున్న, వలస కూలీల నిమిత్తమై వాల్తేరు, బెజవాడ మొదలు ఆవడి వరకును ఇచ్చును వచ్చిన రేట్లనున్న రద్దు చేయబడును.

గలిగియుండు స్పెషలు రైలుకుగాను మొలు 1-కి రు 4-8 0 ల చెప్పున ఛార్జి చేయబడును. ఇ తకు మించిన బండ్లకు ప్రోరేటా ఛార్జి చేయబడును.

4. సీజ్ టిక్కెట్లు బ్రాడ్ గ్యాజి సెక్షను వయిన ఇంటరు మిడియేటు మూడవతరగతి మూడు మాసముల, ఆరు మాసముల రిటరన్ టిక్కెట్ల ధరలును కొంచెము మార్పు చేయబడును.

8. రిజర్వు చేయబడు స్థలము. (ఏ) ఎమ్.ఎస్.ఎమ్ రైల్వే కంపెని బండ్లకు గాని, కంపార్టుమెంటులకు గాని రిజర్వుచేయబడుటకు ఈ క్రింది ఛార్జీలు చేయబడును.

5. కన్వేషను. 1916 వ సంవత్సరపు నెం 25 రు కోచింగు గైడులోని 115 మొదలు 122 పేజీలలో చెప్పబడియున్న 63 పేరాలలోని (I), (II), (III), (IV), (V), (VI), (XII), (XVI), (XVII), (XX), (XXI), (XXII), (XXIII) అయిటములలోని సహాయ ధరలు రద్దుచేయబడును.

(i) 1-వ 2-వ తరగతులు:— 1916 సంవత్సరము 25 నెంబరు కోచింగు గైడు 128, 129 పేజీలలో చెప్పబడియున్న 69 పేరాలలో చెప్పబడిన ప్రకారము రిజర్వు చేయబడు స్థలమునకుగాను నిర్ణయింపబడిన రేట్లను ఛార్జి చేయబడును.

6. మోటారుకార్లు. 1916 వ సంవత్సరము 25 నెంబరు కోచింగు గైడులోని 169 పేజీలో ప్రచురింపబడిన 178 పేర గ్రాఫులోని (c) (1) పేరాలలోని మోటారుకార్ల తగ్గింపుధరలు రద్దుచేయబడును.

(ii) ఇంటరుమిడియేటు మూడవ తరగతులు:— బాడీవై గాని కంపార్టుమెంటువై గాని నిర్ణయింపబడి యుండు జనసంఖ్యకు కాలం పూర్తి ఛార్జి చేయబడును.

7. స్పెషలు రైళ్లు. సర్కసు, నాటక సంఘముల తీసికొనిపోవు నట్టి, నాలుగు చక్రముల బండ్లు 16 టికి మించక

(బి). వివిధ తరగతులలోని కంపార్టుమెంటులకును ప్రస్తుతము చేయుచున్న తగ్గింపు రేట్లకు మార్పక యథానీతి నుంచబడును. (సి) 1916 సంవత్సరము 25 నెంబరు కోచింగు గైడులోని 133, 134, 135 పేజీలలోని 71, 87 పేరాలలో ప్రకటింపబడియున్న రిటి రిజర్వు చేయబడు స్థలమునకు నిర్ణయింపబడిన రేట్లను ఛార్జి రద్దుచేయబడును. (డి) పూర్ణముగా రిజర్వు చేయబడియున్న నే తప్ప బండ్లను ఇతరలైనులమీద నడపబడవు.

అమృతౌజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చుట్టచుట్టతో చుట్ట సీసా 1-కి వెల 0.8-0

తలనొప్పుల మూర్ఛము.
వాయపుబొట పొగొట్టును
పార్శ్వపు నొప్పుల
బారదోలును.

సువాసన లిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.

సరమూలకలచే హిందూ దేశమును

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతౌజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కల్యాణి - ప్రతితుండు

ఇది షేక్స్పియర్ ర్మను ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి
తేట తెలుగున తీయబడున బాలుకును తెలియనట్లు రచింపఁ
బడినది. ఇతిర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తాగములు, మన
తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నది
మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్తాగమును
సమమున అచ్చుచేయును. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుండు

దైర్య కవచము

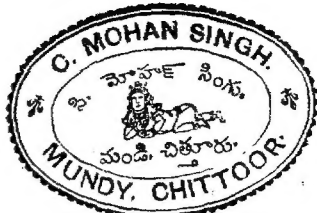
మనుజునకు గల పాపము గుణములలో దైర్యము
ప్రధానము. దైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. మనుజుడు భరింపదగిన యన్ని కవచములను అత్యు
త్తములచే భేదించదగినవి. ఈ దైర్య మనది కవచమో
యత్యుత్తములకు అభేద్యము. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించు
చుటకై "అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనూ
చతః" అనెడి పద్యములైన భీష్మవియొక్క చరితము
నతి ముఖ్యతైని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
ఆనందముద్రాలయము, మద్రాస్.

285

పాకెట్
డయిరీ
యినాం

రబ్బరుసాంపులు ఏభావలో గాని ఏమాదిరిగాని ధర
రూ 2.0-0. 1917 వ సంవత్సరం జనవరి నెల 31 వ తేదీలోపల
రబ్బరుసాంపు, ఆర్డరుచేయువారికి వెకనిస్ డ్రెయింగాం. 1917
వ సంవత్సరం క్యాలండరు వలయువారు ఆర్డరుపాట్టేస్తాంపు
పంపవలెను. పూర్వాకట్టాగు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.
583

పి. యె. సింహం అండు కో

119, ఆరియపునాయని వీధి, మద్రాసు.

ధాపీడితులకు పరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

ఈ పుస్తకపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను
పుండ్లను, ప్రాంతనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసవరిలా గుణ మిమ్మిట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కీరీటువంటి పాదరసనోషములను, మలబద్ధమును కారెంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 15 రోజులకర కుండుటకు 4 బొమ్మల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొత్తెలియ:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

గృహరక్షకశాళ-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది ప్రియుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
(వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

వికభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

619

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అటు
నికారించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దుర్భాషసమకల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి వృద్ధియొకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవింతురు. ఈసాలామిసిరి
మురబ్బ నేవించియెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర
కాలము ముఖముగ శీవించురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతువృద్ధికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు
మాత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేతములలో వైరగుచున్నది. అక్కడ జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన నునదేతపు 4 గురు మనఃస్థుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను
నేవించి సాలామిసిరి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన వారికల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుజానప్రతిక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు ఉట్టివెల రూ. 2-0-0.

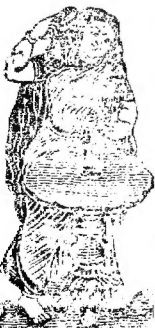
తచాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. నున్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్, బెంగళూరు సిటీ.

TOJANA HAIR FOOD.

టొజానా. (కేశాహారము)

593

మెండ్రుకలు, విలువగల భూషణములకన్నను విలువైనది మెండ్రుకలుకల్లగాను, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత
వస్తువుగనగుచున్నది. ఇవి రాలిపోవుటకు అనేక కారణములుగలవు. గాన శరీరస్థిమైన ఈ టొజానాను ప్రతి
రోజును నడుముకొనినయెడల తెల్లని మెండ్రుకలు నలువై మిక్కిలి తెరిగి రమణీయముగా నుండును. మెండ్రు
కలు మెచ్చిండ్లికి కావలసిన రక్తమును శుద్ధిచేసి మెండ్రుకలు రాలిపోవుట నాపును. చుండులను మానును.

మెండ్రుకలను అతి త్వరితముగా పుట్టించును. ఈ టొజానా అనేక తలకులహారమును ఇంగ్లీషువారు
మొదట ఉపయోగించి ఇప్పుడు ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. పురుగులను జంపి కుదుళ్లను పుష్టి
పరుచును. మెండ్రుకలు పగులుట మొదలగునవి మిక్కిలి స్వల్పకాలములో తృప్తిగా కుదుర్చగలదు. కీరీటు
లను బోలు కిరీపుంజులు తగ్గినవి విచారపడనక్కరలేదు. ఏ మానవులుగాని యావనదేశలో వృద్ధత్వము
యొందుకొనలేదు. తలకగపడుచున్న టొజానాఉపయోగించి తల యావనమును కాపాడుకొందురుగాక.

మెండ్రుకలను తృప్తిపరచుచున్నది. ఏ కెమిక్లవద్ద వ్రేసిన పరిశోధించుకోవచ్చును. డెంభమునకై తలపోసి
కన్నలువేసి ప్రకటింప. తెలుములనుకొని మోసపోకుడు. ఇది ఇంగ్లాండులో చేయితిగులకయే తయారుకాబడినది తలనొప్పి
మొదలగు కరోగములను పోగొట్టును. శ్రీ పురుషులకు ప్రాణాగమానమైన మెండ్రుకలకు ఈ టొజానాకుమించినది వేటొ
కటికేదో యును. తేదీని గొప్పి చెప్పులము. అనేకములైన యోగ్యతా పత్రము లందినవి. పరిశీలించిచూచిన తెలియును. వేల
కొలది పత్రికలు, మా మందును మేము మిక్కిలి కొనియాడుట ప్రశస్తముగాదని యంతటితో విరమించినారము. ఇది రెండు
విధములుగా నుంచబడినది. పురుషులకు ఒకటి శ్రీలకు వేరొకటి. ఏ కెమిక్ల దగ్గరవ్రేసినచో ఈ దిగువ ధరలకు దొరకును.

ఖరీదు:— 5 బొమ్మలు సీసా చల్లకునే దానితో సహా రూ. 1-12-0. 10 బొమ్మలు చల్లకునేదానితో సహా 2-12-0.
విజనలు మెత్తముగ తీసికొనవారికి వేరేధరలు. జే. మత్తెలందు కంపెనీ, టి.వి.పెడే, 19, శకండులైకుచీవీ, చుద్రాన్.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగచేయ
గలుగుటకును తరిపేయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులుచేయునో అవి చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, గుమార్గోపియన్
దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును.
అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేదీ నుండి ప్రారంభ
మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వ తేదీని
గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును
పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నికసింతుటకు తావోసంక
బడును. ఈక్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.
Telegraphic Address:— "GALY" Madras.

మోహిన్ తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

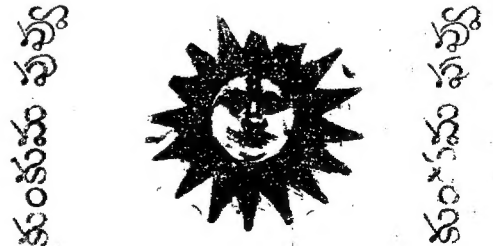
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవములను చేరి
తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి
యున్నాము. వేయేల ఒకసారి పరీక్షించిన విజము తెలియగలదు
ఇది మనోహరమము జేయు విద్యార్థులు, పీ డర్లు
ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి ముఖ్యద్రవ, విశ్రాంతి నిచ్చును
తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకు
మాడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుంచును పట్టరివ్వదు

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట
పలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు
వడి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధ
ము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0.

అమృతౌజనం డిపో. } 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి
} 7, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మివీధి, బొంబాయి.